

Historie Prahy

Obsah

Články

Praha	1
Pražský hrad	22
Vltava	35

Reference

Zdroje článků a přispěvatelé	42
Zdroje obrázků, licence a přispěvatelé	43

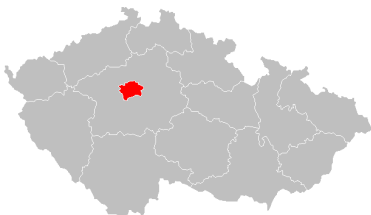
Licence článků

Licence	46
---------	----

Praha

Tento článek pojednává o hlavním městě České republiky. Další významy jsou uvedeny v článku Praha (rozcestník).

Hlavní město Praha	
 <p><i>Praha, metropole České republiky:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nahoře: Panorama Hradčan s Pražským hradem a Karlovým mostem <ul style="list-style-type: none"> • Vlevo 1: Letohrádek královny Anny v Královské zahradě • Vlevo 2: Valdštejnský palác – sídlo Senátu Parlamentu České republiky <ul style="list-style-type: none"> • Vlevo 3: Václavské náměstí v noci • Dole: Panorama Staroměstského náměstí se Staroměstskou radnicí a pomníkem mistra Jana Husa <ul style="list-style-type: none"> • Uprostřed 1: Detail věže chrámu sv. Víta se sochou pod ní • Uprostřed 2: Vstup do Obecního domu • Vpravo 1: Tančící dům • Vpravo 2: Letohrádek Hvězda 	
 <p>Vlajka Prahy</p>	 <p>Znak Prahy</p>
heslo:	Praga Caput Rei publicae ^[1] (dříve <i>Praga Caput Regni</i>)
status:	hlavní město, zároveň kraj a statutární město
historická země:	Čechy
LAU 2:	CZ0100 554782
kraj (NUTS 3):	Hlavní město Praha (CZ010)
okres (LAU 1):	Hlavní město Praha (CZ0100)
ISO 3166-2:CZ:	CZ-PR
Státní poznávací značka:	A
poštovní směrovací číslo:	100 00–199 00
katastrální výměra:	496 km ²
obyvatel:	1 272 690 (26.3.2011 ^[2])
rozpočtové výdaje:	60 991 mil. Kč (2010) ^[3]
Hustota zalidnění:	2 601.2 obyvatel/km ²
zeměpisná šířka:	50° 05' s. š.

zeměpisná délka:	14° 25' v. d.
nadmořská výška:	177 m n. m. – 399 m n. m.
nejvyšší bod:	vrch Teleček mezi Sobínem a Chrástany (399 m n. m.)
nejnižší bod:	hladina Vltavy u Suchdola (177 m n. m.)
počet městských obvodů:	10
počet městských (správních) obvodů:	22
počet městských částí:	57
počet místních částí:	146
počet katastrálních území:	112
počet základních sídelních jednotek:	901
adresa magistrátu:	Magistrát hlavního města Prahy Mariánské nám. 2 110 01 Praha 1
primátor:	Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda (ODS) (od r.2010)
Oficiální web ^[4] E-mailová adresa ^[5]	
Interaktivní mapa	Městské části ^[6]
	

Praha je hlavní a současně největší město České republiky a 14. největší město Evropské unie. Leží mírně na sever od středu Čech na řece Vltavě, uvnitř Středočeského kraje, jehož je správním centrem, ale jako samostatný kraj není jeho součástí. Je sídlem velké části státních institucí a množství dalších organizací a firem. Sídlí zde prezident republiky, vláda, ústřední státní orgány a vrchní soud. Mimoto je Praha sídlem řady dalších úřadů, jak ústředních, tak i územních samosprávných celků; sídlí zde též ústředí většiny politických stran a centrály téměř všech církví, náboženských a dalších sdružení s celorepublikovou působností registrovaných v ČR.

Do dnešní podoby se Praha vyvíjela jedenáct století. Coby historická metropole Čech byla v minulosti sídelním městem českých knížat a králů, římsko-německých císařů a hlavním městem Československa. V současnosti se rozkládá na území 496 čtverečních kilometrů a má zhruba 1,3 milionu obyvatel.^[7] Pražská metropolitní oblast měla v roce 2004 (podle Eurostatu) zhruba 2 miliony obyvatel.^[8]

Zároveň je Praha také vysoce ekonomicky vyspělým a bohatým regionem s výjimečně vysokou životní úrovní,^[9] přičemž tímto vyniká nejen nad české, ale i nad evropské standardy.^[10] Podle statistik Eurostatu je šestým nejbohatším regionem v Evropě. HDP na obyvatele v Praze dosahuje 172 % průměru celé EU (HDP na obyvatele ČR dosahuje pouze 80 %).^{[11][12]} Sídlí v ní 12 univerzit (vysokých škol univerzitního typu).

Praha je všeobecně považována za jedno z nejkrásnějších měst v Evropě.^[13] Historické centrum města s jedinečným panoramatem Pražského hradu, největšího hradního komplexu na světě,^[14] je památkovou rezervací UNESCO. Právě historické jádro města a mnohé památky přilákají ročně miliony turistů ze zemí celého světa, v roce 2007 navštívilo Prahu 4 009 000 turistů, což ji činí jedním z nejnavštěvovanějších měst Evropy. V roce 2006 byla na 8. místě nejnavštěvovanějších měst Evropy. Pak v roce 2007 na 7. místě. A v téhož roku na 19. místě nejnavštěvovanějších měst světa.

Název a přívlastky

Od roku 1920 je oficiálním názvem města **Hlavní město Praha**, předtím od roku 1784 **Královské hlavní město Praha**. V jiných jazycích jméno obvykle zní **Praga** (latina, většina románských a slovanských jazyků), **Prag** (němčina) nebo **Prague** (angličtina a francouzština); vizte také rámeček „v jiných jazycích“.

Samotné jméno *Praha* vyvolává nejvíce diskuzí, které zřejmě nebudou nikdy uzavřeny. Název se běžně odvozuje od slova *práh*. Historici obvykle tvrdí, že Praha je pojmenována po říčním prahu či jezu, který se nacházel někde na místě dnešního Karlova mostu. Přes tento brod přecházeli lidé přes řeku. Protože se město začalo rozrůstat právě nad tímto brodem, tedy prahem v řece, bylo nazváno *Praha*. Pověst o založení Prahy název vysvětluje tím, že kněžna Libuše nechala založit město tam, kde osadník uprostřed lesa tesal práh ke svému srubu. Pojmenování bývá spojováno také s pražením - obilí, kovů nebo lesa, nebo s vyprahlým návrším, na kterém byl postaven Pražský hrad.

Různé hypotézy jsou obvykle zdůvodňovány s jazykovědnými konstrukcemi. Ale pokud bychom vycházeli z toho, co mohlo být pro Prahu nejdůležitějším a jedinečným, pak to asi nebylo pražení ani říčný břeh, ale především brody, které měly nesporně hlavní význam při vzniku Prahy^[15].

Přívlastek **Praga Caput Regni** (Praha hlava království) byl používán od středověku, v roce 1518 byl vyznačen na Staroměstské radnici. Od roku 1927 byl součástí znaku Prahy přívlastek **Praha matka měst** (latinsky **Praga mater urbium**), od roku 1991 je pak součástí znaku přívlastek **Praga Caput Rei publicae** (Praha hlava republiky).^[16]

Přívlastek **Praha stověžatá** zřejmě poprvé použil historik Josef Hormayer počátkem 19. století, tou dobou tyto věže spočítal matematik a filozof Bernard Bolzano a dospěl k číslu 103 (bez vodáren a soukromých domů).

Panorama Prahy z vrchu Petřína

Historie

Související informace naleznete v článku Dějiny Prahy.

Počátky hradu a města Prahy

Na území dnešní Prahy sídlila v předhistorické době řada nejrůznějších kmenů – poslední nálezy u Křeslic datují zdejší osídlení do doby před sedmi tisíci lety (jde o kulturu s lineární – dříve volutovou – keramikou). Na stejném místě je však doloženo i mnohem pozdější germánské sídliště. V 6. století začali osídlovat pražskou kotlinu Slované. Důležitým kultovním místem se stal ostroh nad řekou Vltavou, kde nechal kníže Bořivoj postavit koncem 9. století druhý křesťanský kostelík v Čechách, zasvěcený Panně Marii. Za vlády Bořivojova syna Spytihněva I. na počátku 10. století byla celá plošina ostrohu obehnaná obranným valem a vznikl zde knížecí palác. Tak byly položeny základy Pražského hradu, kam přesídlil kníže se svojí družinou z Levého Hradce. Praha se stala centrem rodícího se českého státu. Z Pražského hradu a dalších hradů ve středních Čechách začali přemyslovští vládci spravovat okolní území, kde si postupně podřídili místní obyvatele a přiměli je k odvádění dávek. Existence knížecího hradu přivedla do jeho podhradí řemeslníky a obchodníky – začalo se rodit středověké město.

Kněžna Libuše věští slávu Prahy, obraz Josefa Mathausera

Středověk

Panorama Prahy koncem 15. století, dřevoryt z Norimberské kroniky

Počátkem 12. století byla Praha kvetoucím městem, nad nímž se vznosně vypínal knížecí Hrad. „*Tam žijí Židé mající plno zlata a stříbra, tam jsou ze všech národů nejbohatší kupci, tam jsou nejzámožnější peněžníci, tam stojí tržiště a něm plno kořisti...*“, napsal kdosi neznámý o Praze. Kupec Ibrahim Ibn Jakob napsal již v 10. století o Praze, že je to „město z kamene“, což bylo ve své době znakem spíše bohatých měst. Tehdejší Praha se rozkládala na území dnešního Starého Města. Pojmenování Starší - respektive latinsky

Maior, to znamená také Větší – Město pražské získala poté, co Přemysl II. Otakar udělil roku 1257 městská práva pražskému podhradí, osídlenému již minimálně od 10. století. Tak vzniklo Menší Město pražské – Malá Strana. Příliv řemeslníků a kupců do obou měst sílil, zvláště když se v době panování Karla IV. Praha stala císařskou residencí a císař zamýšlel učinit z ní hlavní město Svaté říše římské. Prostor vymezený hradbami pražských měst však začal být pro početné příchozí brzy příliš těsný, a tak panovník přistoupil k velkorysému podniku – v roce 1348 založil Nové Město pražské a vytyčil pro ně rozsáhlé území rozprostírající se mezi Vyšehradem, Poříčím a Starým Městem. To bylo postupně zaplněno výstavnými měšťanskými domy, prostornými tržišti, nádhernými stavbami kostelů a klášterů. *Velikostí a nádherou mohla Praha této doby soupeřit s nejslavnějšími městy Římem, Florencií, Paříží, Kolínem*, napsal o sídelním městě Karla IV. František Palacký.

Sjednocení pražských měst

K prvnímu pokusu o sjednocení Starého a Nového Města došlo v roce 1518 na popud staroměstských měšťanů vedených Janem Paškem z Vratu. Roku 1523 král Ludvík Jagellonský potvrdil sjednocenou městskou radu, a tak spojení pražských měst legalizoval. Jednotná Praha však byla již roku 1528 znovu rozdělena.

Sjednotit pražská města natrvalo do jednoho správního celku se podařilo až roku 1784 za vlády císaře Josefa II. Královské hlavní město Praha pak tvořilo Nové a Staré Město pražské, Malá Strana a Hradčany. Postupně byl připojen Josefov, Vyšehrad a Holešovice.

Na konci 19. století byla Praha již industrializovaným, rychle se rozvíjejícím městem se železnicí a továrnami, které bylo největší v českých zemích.^[17] Roku 1893 byla zahájena pražská asanace, která zasáhla Josefov a Podskálí; začaly se rozvíjet elektrické dráhy, k městu se v roce 1901 připojila Libeň.

Karlův most, rok 1840

Velká Praha

Související informace naleznete v článku Velká Praha.

Na konci první světové války byla vyhlášena nezávislost českého státu, ke kterému se vzápětí připojilo Slovensko. V Praze docházelo k ničení symbolů rakouského mocnářství. Přitom byly zničeny nebo odstraněny i některé památky, jako byl například Mariánský sloup na Staroměstském náměstí a později též pomník maršála Václava Radeckého (byl umístěn v Lapidáriu Národního muzea na Výstavišti a nahrazen pomníkem Ernsta Denise) na Malostranském náměstí nebo socha císaře a krále Františka I. na Smetanově nábřeží, kam se v roce 2003 vrátila.

Jako hlavní město nově ustanoveného Československa byla Praha i nadále modernizována a rozšiřována. Roku 1922 byla založena Velká Praha, do které byla zahrnuta všechna předměstí včetně do té doby samostatných měst jako Vinohrady, Nusle nebo Košíře. Praha, v níž vedle sebe žilo české, německé a židovské obyvatelstvo, se stala

pozoruhodným kulturním centrem. Historizující styl, v němž bylo postaveno např. Národní divadlo, pseudogotické chrámy sv. Prokopa na Žižkově a sv. Ludmily na Náměstí Míru, či přestavěna vyšehradská bazilika, rázně odvrhla secese přelomu století (Obecní dům, nová budova Hlavního nádraží, Hotel Central v Hyberské ulici, Petřínská rozhledna a Průmyslový palác v Holešovicích, Husův pomník na Staroměstském náměstí). Desetileté secesní období přerušila 1. světová válka. Na konci dvacátých let 20. století se začal v architektuře projevovat funkcionalismus; byla také dostavěna gotická Katedrála svatého Víta. V září 1929 (za prezidenta T. G. Masaryka a arcibiskupa Františka Kordače, jak je uvedeno nad klenbou triumfálního oblouku chóru dómu) byla dokončena dostavba katedrály a slavnostně otevřena u příležitosti tisíciletí zavraždění svatého Václava.

Světově unikátní je architektura kubistická – jedině v Praze přešel kubismus z malířských pláten do architektury (Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochol), ambiciózním plánem bylo založení kubistického sídliště na Vyšehradě.

Druhá světová válka

Emauzský klášter a památník "Praha svým vítězným synům".

Od 15. března 1939 byla Praha hlavním městem Protektorátu Čechy a Morava. Kulturní život byl ochromen; po incidentu, jehož obětí byl student Jan Opletal, byly zavřeny vysoké školy. Během druhé světové války byli z Prahy deportováni do koncentračních táborů příslušníci tzv. „méněcenných ras“, tedy zejména židovské a cikánské (dle tehdejšího označení) obyvatelstvo. Běžné byly popravy a věznění odpůrců nacistického režimu. Nechvalně proslulou se v této souvislosti stala například úřadovna Gestapa v Petschkově paláci nebo stříelnice v Kobylisích. Režim dále zesílil represe po úspěšném atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v květnu 1942. 5. května 1945 vypuklo Pražské povstání, ovšem podle dohod mezi spojenci z protihitlerovské koalice musela americká armáda zůstat stát

6. května u Plzně, zatímco Rudá armáda dorazila do Prahy až 9. května. Pražskému povstání významně pomohli Vlasovci, kteří byli po válce vydáni do Sovětského svazu. Po skončení války byli téměř všichni pražští Němci z Prahy vysídleni, několik tisíc Němců bylo zavražděno^[zdroj?].

Válečné škody na pražské zástavbě byly minimální; plánovanou likvidaci města už nemohl v té době oslabený a ustupující nacistický režim provést, k vážnějšímu poškození tedy došlo pouze za trojnásobného bombardování americkými letadly na konci války: 15. listopadu 1944 v Holešovicích^[18] a 14. února 1945^[19] zejména v Novém Městě, Nuslích a na Vinohradech. Výraznými stavbami, které vznikly jako náprava válečných škod, jsou věže kláštera v Emauzích nebo novější Tančící dům.

Praha jako hlavní město socialistického Československa

Po druhé světové válce začala vznikat první sídliště, a to napřed v období tzv. první dvouletky (1946–1948). V únoru 1948 se chopila moci Komunistická strana Československa. Výstavba sídlišť začala v padesátých letech a výrazně se urychlila v 60. letech. Původní zástavba byla někde nahrazena panelovými domy. V letech 1960, 1968, 1970 a 1974 bylo k Praze připojeno dalších celkem více než 60 obcí. V 60. a 70. letech se zmodernizovaly důležité dopravní stavby jako letiště a hlavní nádraží, začalo se budovat metro a takzvaný ZÁKOS – systém kapacitních městských komunikací, z nichž jedna oddělila Národní muzeum od Václavského náměstí. Na protest proti sovětské okupaci se tam 16. ledna 1969 upálil Jan Palach. Pro obyvatele byla na zelených loukách okolo Prahy budována panelová sídliště (největší z nich je Jižní Město).

Postupující ekonomický úpadek země zasáhl i Prahu, což se projevilo v zanedbaném vzhledu města i ve zhoršování služeb. Mocenský monopol komunistické strany ukončila Sametová revoluce.

Praha po sametové revoluci

Zavedení standardních vztahů se západoevropskými zeměmi otevřelo Prahu turistice jako nikdy předtím. Rozvoj soukromého vlastnictví a podnikání se nakonec projevil ve zkvalitnění služeb a také v opravě chátrajících budov v samém historickém jádru města.

Individuální automobilová doprava, která před rokem 1990 nebyla tak intenzivní jako v mnohých městech západní Evropy, rychle rostla, a to vedlo k rychlému zhoršení dopravní situace ve městě. Poklesl rovněž i počet cestujících MHD.

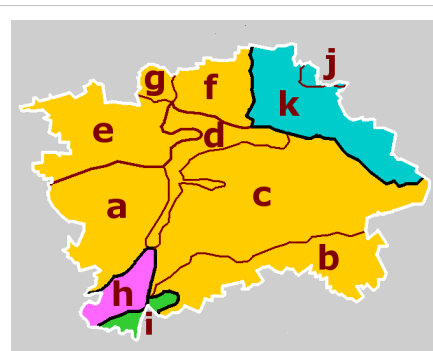

Tančící dům od Vlada Miluniće a Franka O. Gehryho byl první stavbou od špičkového světového architekta v Praze po sametové revoluci. Jeho stavba rozpoutala rozsáhlou veřejnou diskuzi o moderní architektuře v Praze.

Geografie

Praha leží mírně na sever od středu Čech. Centrum se rozkládá v údolí Vltavy a jejích přítoků. Jejich erozní činnost vymodelovala členitý reliéf, nejnižším bodem je hladina Vltavy u Suchdola (177 m n. m.), nejvyšším pak nevýrazný vrch Teleček mezi Sobínem a Chrástfany (399 m n. m.). V centru je výrazný vrchol Petřín (327 m n. m.) s rozhlednou z roku 1891, strmě se zdvihající od Vltavy.

Z hlediska geomorfologického členění náleží většina rozlohy hlavního města k celku Pražská plošina a jen menší díl na severovýchodě spadá do Středolabské tabule (Březiněves, Letňany, Čakovice, Miškovice, Vinoř, Prosek, Kbely, Satalice, Horní Počernice a Klánovice). Na samý jih města pronikají svými výběžky další dva celky - niva při ústí Berounky (Lipence, Zbraslav, Lahovice, Radotín) náleží k Hořovické pahorkatině, zatímco Brdská vrchovina zasahuje svým nejzazším koncem mezi Baněmi a Točnou až na pravý vltavský břeh (skupina vrchů Čihadlo a Šance).

Geomorfologické celky na území Prahy:
Pražská plošina Hořovická pahorkatina
Brdská vrchovina Středolabská tabule (pro
podrobnější popisky klikněte na obrázek)

Podnebí

Podnebí v Praze je mírné, teplejší než na jiných místech ve stejné zeměpisné šířce (50° s.š.) – např. v kanadském Winnipegu činí v zimě průměrná denní teplota $-12\text{ }^{\circ}\text{C}$, noční $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Způsobuje také občasný silný vítr, jeho průměrná rychlost je 5 m/s (14 km/h). Větry ale ne vždy vanou ze západu.^[20]

Petřín od Vltavy

Průměrný roční úhrn srážek za roky 1961–1990 ze stanice Praha-Ruzyně byly 526,6 mm, z toho nejvíce napršelo v květnu (78 mm) a nejméně v lednu a únoru (23 mm). Za roky 2000–2007 bylo průměrně ročně 160 dnů deštivých. Ročně je zde přibližně 60 zasněžených dnů, nejvíce v lednu, kde průměrná výška sněhu je 5 cm. Průměrně je zde ročně přes 1600 slunečných hodin (5 hodin denně). Nejvíce slunečných hodin je v červnu (230, za den 8,5) a nejméně v prosinci (38, za den 1,5).

Průměrná roční teplota se pohybuje okolo 8,5 °C. V nejchladnějším měsíci lednu je průměrná denní teplota 1 °C, noční –3 °C. V nejteplejším měsíci červenci je průměrná denní teplota 24 °C, noční 13 °C. Ročně je okolo 100 mrazivých dnů a 30 ledových dnů. Relativní vlhkost vzduchu se celoročně pohybuje mezi 65 až 90 %.

Přehled průměrné teploty a srážek podle měsíců

Praha – podnebí												
Měsíc	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
Nejvyšší průměrná teplota [°C]	1,4	3,1	7,7	13,4	18,7	21,2	23,6	23,5	18,6	12,8	5,5	2,1
Nejnižší průměrná teplota [°C]	-3,6	-3,3	0,1	3,5	8,4	11,3	13,4	13	9,1	4,9	0,3	-2,2
Srážky [mm]	23,6	23,1	28,1	38,2	77,2	72,7	66,2	69,6	40,4	30,5	31,9	25,3

Zdroj: Ročenka Praha - Životní prostředí 2005^[21] Statistické údaje za roky 1961–1990 ze stanice Praha-Ruzyně

Kvalita ovzduší

Praha je podobně jako jiná velká města sužována zhoršenou kvalitou ovzduší a často se zde tvoří smog. Hlavní podíl na znečištění má prašný spad (tzv. lehký polétavý prach s částicemi do velikosti 10 mikrometrů), dále pak také zvýšená koncentrace oxidů dusíku, v letních měsících také přízemního ozónu. Největší koncentrace škodlivin byla naměřena ve čtvrtích u průmyslových podniků a především ve stopě hlavních silničních tahů (Pražský a Městský okruh + jejich radiály): na Novém Městě, Smíchově, Pankráci, Roztylech, Uhřetěvsi, Vysočanech.^[22] Míra škodlivin je pravidelně kontrolována, nicméně například při požáru tržnice v Libuši nebyli občané o jejich zvýšeném obsahu v ovzduší informováni.^[23]

Smog na pražském předměstí – pohled z Jižní spojky na Michelskou teplárnu

Ekonomika

Praha je v porovnání se zbytkem ČR výrazně bohatším regionem a svojí ekonomickou silou a převyšuje evropský průměr (v roce 2011 se ve studii Eurostatu umístila jako 6. nejbohatší region v Evropě a nejbohatší region ve střední a východní Evropě).^{[24][25]}

Hlavní město Praha patří tradičně k nejdůležitějším hospodářským centrům Česka. Vedle význačného filmového průmyslu a zřejmě nejvýznačnějšího odvětví, turistiky, se zde nachází i mnoho závodů zpracovatelského průmyslu.

Hrubý domácí produkt v pražském kraji obnášel roku 2002 kolem 620 miliard Kč (tzn. 25,7 % celkového HDP v tržních cenách; v přepočtu na hlavu to činí 226 % celorepublikového průměru).

Ekonomická aktivita obyvatel

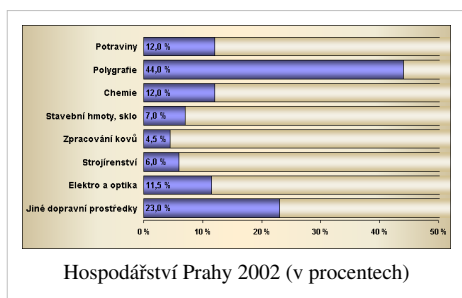
Praha dlouhodobě vykazuje, v porovnání se zbytkem ČR, výrazně nižší podíl obecně ekonomicky neaktivních jedinců i nezaměstnaných.^[26] Míra zaměstnanosti se v Praze pohybuje kolem 60 %, v porovnání s 55 % v celé ČR, míra nezaměstnanosti se potom v Praze pohybuje kolem 2-3 %, v porovnání s 6-9 % v celé ČR.

V Praze jsou také běžně výrazně vyšší mzdy, než ve zbytku ČR. Medián hrubých měsíčních mezd činil v roce 2009 v Praze 28 386 Kč, kdežto v celé ČR jen 22 229 Kč.

Velice znatelné je také zaměření ekonomické činnosti v Praze na oblasti služeb a další činnosti terciérního sektoru, který zaměstnává asi 80 % ekonomicky aktivních Pražanů, v porovnání s celou ČR, kde terciérní sektor zaměstnává pouze 58 % ekonomicky aktivních. Analogicky obrácená je situace v průmyslovém (sekundárním) a zemědělsko-těžebním (primárním) sektoru, které v Praze zaměstnávají 20 % respektive 0 % ekonomicky aktivních obyvatel, kdežto v celé ČR 39 %, respektive 3 %.

Specifický pro Prahu je také zvýšený podíl ekonomicky aktivních jedinců, kteří v Praze nebydlí, ale za prací do Prahy cestují. Z celkového počtu ekonomicky aktivních v Praze jich v Praze také sídlí asi 81 %, kdežto 19 % jedinců do Prahy za ekonomickými aktivitami cestuje (z toho nejvýznamnější je skupina obyvatel Středočeského kraje, kteří tvoří 13 % všech pracujících v Praze). Obráceně ale 96 % Pražanů má svoje ekonomické aktivity soustředěné v Praze a pouze 4 % Pražanů za nimi cestuje mimo Prahu.

Zpracovatelský průmysl

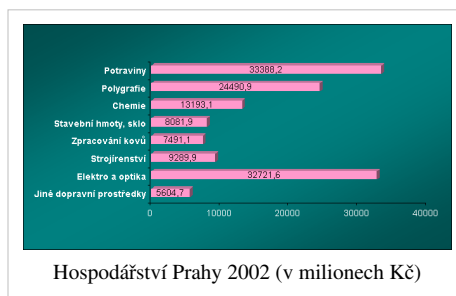
Zpracovatelský průmysl hlavního města Prahy zaujímá s 7,6 procenty celkové průmyslové výroby páté místo v regionální struktuře všech čtrnácti krajů. Průmyslové závody se soustřeďují zejména na severovýchodě a jihozápadě města. Na území hlavního města bylo roku 2003 registrováno 733 průmyslových závodů (s více než dvaceti zaměstnanci) s celkem 111 tisíci pracujících.

Objemem své výroby se v Praze jednoznačně prosazují dvě odvětví: produkce potravin a produkce elektrických a optických přístrojů, obě odvětví s přibližně 33 miliardami Kč v roce 2002 nebo podílem 12 procent na produkci odvětví v celé republice (tržby za vlastní výrobky a služby v běžných cenách; viz i diagramy). Význačnou roli zde hraje především výroba rozhlasových a televizních přijímačů.

Tato odvětví jsou následována polygrafickým průmyslem s téměř 24,5 miliardami Kč tržeb. Význam tohoto odvětví vyplývá ze skutečnosti, že v hlavním městě se toto odvětví silně koncentruje (44 procent celkové produkce) a Praha zde zaujímá první místo ze všech regionů.

Mimo to se v Praze nacházejí i další význačné závody tradičních průmyslových sektorů a odvětví, které přispívají k velkému významu hlavního města jako průmyslového střediska:

- výroba kovodělných výrobků
- výroba strojů a zařízení
- chemie a farmaceutický průmysl
- průmysl výrobků ze skla, keramiky a porcelánu, stavební hmoty

- výroba dopravních prostředků (mimo výroby automobilů), zde zejména kolejní soupravy, motocykly, lehká letadla a jiné

Další odvětví hrají spíše méně významnou roli.

Obyvatelstvo

Rušné Václavské náměstí

Praha měla ke dni 26. března 2011 celkem 1 272 690.^[2] Je 14. největším městem Evropské Unie. V roce 2011 do Prahy dojíždělo za prací a studiem 217 686 lidí 000 lidí, převážně ze Středočeského kraje.^[27]

Od poloviny 90. let v Praze stoupá počet cizinců. V roce 2001 žilo v Praze 61 477 cizinců^[28], v roce 2011 pak již 178 177, když tvořili 14 % obyvatelstva.^[29] K 31.12.2009 v Praze žilo 50 138 občanů Ukrajiny, 17 967 občanů Slovenska, 17 509 občanů Ruska a 10 699 občanů Vietnamu.^[30] Většina Ukrajinců jsou muži, kteří přijeli za prací; mnozí z nich se však již v Praze trvale usadili.

Ve městě je několik romských komunit, především v Libni, západní části Smíchova a na Žižkově. Podíl Romů v populaci je nižší než průměr v ČR (při sčítání lidu v roce 2001 bylo procento uvedené romské národnosti poloviční proti celorepublikovému průměru, nižší je pouze v kraji Vysočina^[31]); podle výzkumu pro MPSV a ESF z roku 2006 v Praze je 6 sociálně vyloučených romských lokalit

s odhadovaným počtem obyvatel přes 9 000.^[32] Dle sčítání pražského magistrátu z roku 2007 se ve městě pohybuje zhruba 2000 bezdomovců.

Praha má vysokou míru počtu přistěhovalých i počtu vystěhovalých. Mezi přistěhovalými je výrazně vysoký podíl cizinců. Pražané se vystěhovávají nejvíce do Středočeského kraje, konkrétně okresů Praha-východ a Praha-západ, kde vzniká metropolitní oblast Prahy. Ta má přibližně 200 000 obyvatel a neustále roste. Je nejrychleji rostoucím místem v ČR.

V minulosti v Praze žilo velice heterogenní obyvatelstvo - vedle Čechů Němci, Židé, ve středověku a raném novověku také Italové. Architektonické památky italského původu tvoří velkou část Malé Strany, židovského několik budov, které se zachovaly po asanaci Josefova, ale i synagogy mimo centrum města; Jubilejní synagoga na Novém Městě, synagoga na Smíchově a na Palmovce aj.

Vývoj počtu obyvatel Prahy od roku 1378 do roku 2010 (v tisících)^{[zdroj?][33][34]}

Rok	1378	1500	1610	1702	1798	1850	1883	1884	1901	1918	1922 ^[35]	1930	1960	1965	1968 ^[36]	1970
Počet obyvatel	40	30	60	60–65	79	155	160	171	216	223	667	849	1 005	1 025	1 102	1 080
Rok	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet obyvatel	1 167	1 190	1 193	1 215	1 210	1 181	1 160	1 162	1 166	1 171	1 181	1 188	1 212	1 233	1 249	1 257

Kultura

Praha je kulturní metropolí celé České republiky, Evropské město kultury 2000.^[37] Působí zde desítky muzeí, galerií, divadel, kin a nejrůznějších kulturních institucí.

Pražský magistrát vynakládá na kulturu ročně stamilionové částky; způsob přerozdělování finančních prostředků však v letech 2007–2008 ohrozil především některá menší divadla, a stal se tak předmětem ostrých sporů.^[38]

V roce 2011 proběhl projekt Praha - město literatury, jenž měl za úkol podpořit vnímání Prahy jako místa, které podporuje četbu a zájem o literaturu.^[39] Jedním z cílů pak bylo získání titulu *UNESCO kreativní město literatury*.^[39] V rámci projektu např. bylo po Praze rozmístěno několik reproduktorů ve tvaru ptačích budek, z nichž byly pouštěny audioknihy českých autorů.^[40]

Pamětihodnosti

Související informace naleznete v článcích Seznam hradů, zámků a tvrzí v Praze a Seznam klášterů v Praze.

Praha díky své bohaté historii patří po kulturní stránce k nejvýznamnějším městům světa^[zdroj?] a po Londýně, Paříži, Římě, Madridu a Berlínu je šestým nejnavštěvovanějším městem Evropy.^[zdroj?] Neobyčejné množství a koncentrace dochovaných architektonických památek je mimo jiné zapříčiněno relativně minimálním poškozením za druhé světové války (na rozdíl od mnoha ostatních evropských velkoměst). **Pražská památková rezervace** (PPR) zahrnuje městské části s největší koncentrací památek. S rozlohou 8,66 km² patří mezi největší rezervace svého druhu na světě. Na území Prahy je celkem 37 národních kulturních památek (z toho 28 na území PPR).

Památky Pražské památkové rezervace

Následující seznam uvádí pouze nejvýznamnější památky. Více objektů naleznete na stránce *Seznam pražských památek*. **Tučně** zvýrazněné objekty jsou národními kulturními památkami.

Kostely a kaple

- Na **Pražském hradě**
 - Katedrála svatého Víta, Václava a Vojtěcha
 - Bazilika svatého Jiří
 - Kaple sv. Kříže
 - Kostel Všech svatých
- **Kostel Matky Boží před Týnem**
- Kostel svatého Mikuláše (Malá Strana)
- Kostel Narození Páně (Praha)
- **Betlémská kaple**
- Na **Vyšehradě**
 - Kostel svatého Petra a Pavla
 - Rotunda svatého Martina

Paláce

- **Palác Kinských**
- Černínský palác
- Valdštejnský palác

Kláštery

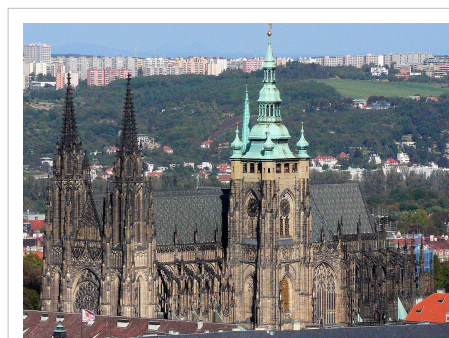
- **Strahovský klášter**
- **Emauzský klášter**
- **Anežský klášter**
- Klášter augustiniánů kanovníků

Stavby určené pro vzdělání a kulturu

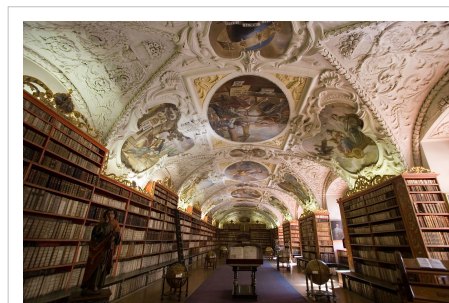
- **Karolinum**
- **Národní divadlo**
- **Národní muzeum**
- **Klementinum**
- **Rudolfinum**

Ostatní stavby

- **Karlův most**
- **Staroměstská radnice**
- **Obecní dům**

Katedrála svatého Víta, Václava a Vojtěcha

Theologický sál Strahovského kláštera

Památky mimo území Pražské památkové rezervace

- **Letohrádek Hvězda**
- **Břevnovský klášter**
- Trojský zámek
- Veletržní palác

Muzea

- Muzeum hlavního města Prahy

Letohrádek Hvězda

Divadlo

Praha se vyznačuje mimořádnou koncentrací malých i velkých divadelních scén. V nejvýznamnějším Národním divadle, jehož novorenesanční budova a výzdoba je symbolem českého vlastenství 19. století, působí stále soubory činohry, opery a baletu;^[41] ty vystupují střídavě také v klasicistním Stavovském divadle, v němž se na konci 18. století uskutečnily premiéry Mozartových oper *Don Giovanni* a *La clemenza di Tito*. Mezi činoherními scénami dále vyniká Divadlo na Vinohradech. Prestižní hudební scénou je pražská Státní opera (původně pražská německá scéna) a také Dvořákova síň Rudolfiny, sídla České filharmonie.^[42] Světově známé je také divadlo Laterna magika.

Mezi menší scény patří mj. Divadlo Na zábradlí, Divadlo v Dlouhé, Dejvické divadlo či dnes již legendární Semafor a divadlo Jára Cimrmana. Kromě toho má Praha množství muzikálových a zábavných divadel (největší z nich je

Hudební divadlo Karlín) a dalších komerčních scén, které se zaměřují např. na černé divadlo a žijí především z cestovního ruchu.

Hudba

- Česká filharmonie, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

Restaurace a kluby

V Praze jsou stovky restaurací a barů a především hospod s dobrým českým pivem. Malá Strana, Staré Město, Žižkov nebo například i Nusle jsou plné dobrých hospod, z nichž mezi nejznámější určitě patří U Pinkasů, U Vejvodů, U Tygra, U Hrocha, U Kalicha, U Bansethů a další. Slavná je také restaurace, která si vaří vlastní pivo – U Fleků. Praha v posledních letech nabízí také více kvalitních restaurací, které vedou skvělí šéfkuchaři, úroveň gastronomie rok od roku vzrůstá a již druhá pražská restaurace se může pyšnit hvězdičkou Michelin. Praha též každoročně na jaře pořádá festival jídla – Prague Food Festival a festival piva - Český pivní festival.

V Praze také sídlí několik pivovarů:

- První novoměstský restaurační pivovar - Praha 1
- Pivovar U Fleků - Praha 1
- Klášterní pivovar Strahov - Praha 1
- Pivovar Pražský most u Valšů - Praha 1
- Pivovarský Hotel U Medvídků - Praha 1
- Pivovarský dům - Praha 2
- Jihoměstský pivovar - Praha 4
- Sousedský pivovar U Bansethů - Praha 4
- Pivovary Staropramen - Praha 5
- Vyukový a výzkumný pivovar - Suchdolský Jeník - Praha 6
- Pivovar U Bulovky - Praha 8

Fotografie v Praze

Fotografové zachycovali pohledy na architektonicky proslavené lokality jako jsou Vyšehrad, Staré město, Pražský hrad, ale také výjevy všedního života ve městě. Do dvacátých let 20. století zde působili umělci jako například Rudolf Bruner-Dvořák, Jan Srp, Jaroslav Petrák, Josef Fiedler nebo František Krátký.^[43] Fotografem druhé poloviny 19. století s mezinárodním věhlasem byl František Fridrich (1829-1892), který v září 1856 uspořádal v Praze první autorskou fotografickou výstavu v historii české fotografie. Byl největším vydavatelem fotografických pohlednic v zemi, vysokou dokumentární hodnotu mají jeho pohledy na tehdejší pražskou zástavbu, dnes už v nejednom případě asanovanou, či fotografie z různých společenských událostí. K jeho nejstarším pražským snímkům patří záběry z Hospodářsko-průmyslové výstavy na Rohanském ostrově v roce 1864, k těm nejvýznamnějším z posledního období zase cyklus fotografií rozestavěného, pak požárem zničeného a opět vystavěného Národního divadla z let 1880 až 1882 nebo právě dokončená stavba Rudolfiny z roku 1885. Někdy od roku 1870 vedl František Fridrich kromě ateliéru v Michalské ulici ještě vlastní fotografický obchod na nároží Příkopů a Havířské ulice. V roce 1875 svůj fotoateliér pronajal malíři a vyučenému daguerrotypistovi Janu Malochovi (1825–1911), který u něj mimochodem v šedesátých letech pracoval, a sám si zřídil nový ateliér na tehdejší Ferdinandově, dnešní Národní třídě (dnes je tu kavárna Louvre). Piktorialista Vladimír Jindřich Bufka pracoval v ateliéru J. Langhans v Praze a fotografoval večer, v dešti nebo v protisvětle. Jeho znalost fotografických technik mu umožňovalo provádět obtížné záběry, ve střední

Stavovské divadlo

Evropě patří tyto práce k prvním svého druhu. Byl tvůrcem stylizovaných děl náročnými technikami gumotisku a barevného gumotisku, které v té době byly velmi inovativní. Inspiroval se z různých slohů a stylů: impresionismu a postimpresionismu, secese, symbolismu a dekadence, kubismu, futurismu nebo art deco.^[44]

Jan Kříženecký se po studiích architektury stal revidentem stavebního úřadu města Prahy. Díky své zálibě ve fotografování byl městským archívem požádán o fotodokumentaci starých a historicky cenných domů, ulic a dalších památek pro jejich soupis. Celkem tak pořídil v letech 1902 - 1915 asi čtyři tisíce fotografií staré Prahy. Byl členem *Klubu fotografů amatérů* v Praze a na fotografické výstavě v roce 1897 vynikly jeho snímky soch z Karlova mostu a foto staveb z dalších českých měst.

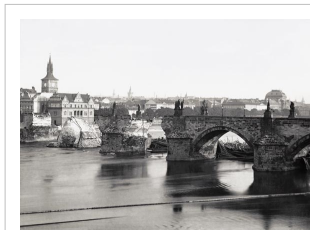
Dalším významným pražským fotografem byl Josef Sudek, který Prahu fotografoval po celý svůj život. Již na začátku roku 1916 sestavil malé album 156 originálních záběrů Prahy na formátu 3,5 x 5 cm. V období 1922–1927 žil na pražské Invalidovně, kde vznikl cyklus *Z Invalidovny (1922–7)*, který připomíná žánrové malířství 19. století a impresionismus. V letech 1927–1928 fotografoval dostavbu katedrály svatého Víta a roku 1928, k 10. výročí založení republiky, vydal album 15 originálních fotografií s názvem *Svatý Vít*. Vlastnil fotografický ateliér na Újezdu č. p. 30, od roku 1958 působil v bytě přízemí domu na Úvoze, který používal do své smrti. Dnes se v objektu nachází Galerie Josefa Sudka.^[45]

Profesor a národní umělec Karel Plicka Prahu fotografoval v mnoha obměnách. Mezi lety 1939–1945 pracoval ve Státním fotoměřickém ústavu s náplní fotografické dokumentace Prahy. V knize *Praha ve fotografiích K. P.* (1940) nachází v nadčasovém monumentalizujícím pohledu harmonii a krásu v architektonických klenotech minulosti; publikace zároveň výrazně posilovala národní povědomí v době okupace.

- Autorem několika knih o Praze je Karol Benický.
- Stanislav Tůma (1950-2005) měl za hlavní téma své tvorby Malou Stranu^[46] a Hradčany. V roce 1990 vydal knihu s názvem „Suburbium Pragense“, oceněnou titulem „Nejkrásnější fotografická publikace roku 1997“.^[46] Jeho kniha „Prager Motive“ získala ocenění „Nejlepší fotografická publikace s textem“ za rok 2004.
- Ladislav Sitenský
- Jan Reich byl jeden z posledních klasiků české fotografie, který fotografoval černobíle na velkoformátový deskový přístroj, a spoluzakladatel skupiny Český dřevák. Jeho nejznámějším cyklem je *Mizející Praha*, ve kterém snímal tramvaje, ohrady, nádraží, nábřeží apod. Na živobytí si vydělával produkcí barevných pohlednic v družstvu Fotografia.
- Pepa Středa vytváří panoramatické pohledy na město z výšky.
- Jan Pohribný ve své fotografické tvorbě využívá jako tvůrčí postupy vícenásobnou expozici v kombinaci s pohybovou neostrotí. Spojuje nejen principy pohybu, výrazných barevných stop či monochromatických řešení, ale využívá také světelné malby, která „zviditelňuje“ energie zvolených přírodních lokalit či posvátných kamenů vztyčených lidskou rukou.
- Josef Koudelka v roce 1968 dokumentoval invazi vojsk Varšavské smlouvy do Prahy. Snímky, které nejdříve publikoval anonymně, se staly symboly tehdejších událostí, později za ně dostal Zlatou medaili Roberta Capy.
- Jiří Všetěčka se proslavil zejména svými snímky z Prahy, dokumentárními snímky a ilustracemi inspirovanými podle knih. Nejznámější je Nezvalův *Pražský chodec*.
- František Dostál se ve své tvorbě věnuje především lidem z pražských ulic. Pro jeho dílo je typický jemný humor těžící z často absurdních setkání více nesourodých prvků na jednom obrazu. Prvotní inspirací ve fotografii mu byla jeho rodná čtvrť Vršovice. Zachycoval lidi ve zdánlivě obyčejných situacích, které však už tehdy měly výrazný výtvarný náboj. Hlavnímu městu věnoval několik knih: *Trvalé bydliště Praha* (1986, ocenění v soutěži Nejkrásnější kniha roku) nebo *Praha ve společné péči obyvatel* (2010).

V Praze se pravidelně konají fotografické festivaly a výstavy. Z uměleckých akcí jsou to například Prague Photo, Prague Biennale Photo, Digiforum nebo Festival Fotograf. Výstavy se konají v řadě fotografických galeriích jako jsou například Galerie Leica, Galerie Langhans nebo Galerie Josefa Sudka. Některé vybrané výstavy věnuje

fotografii Centrum současného umění DOX nebo Galerie Rudolfinum.

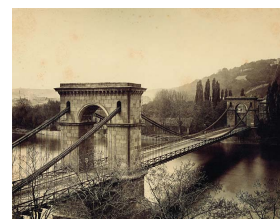
Rudolf Bruner-Dvořák, Karlův most, povodeň v září 1890

Rudolf Bruner-Dvořák: Pražský hrad

František Krátký: Před Průmyslovým palácem, Jubilejní výstava v Praze, 1891

František Fridrich: Praha, Řetězový most Františka I. (kolem r. 1885)

František Fridrich: Pražský hrad (kolem r. 1867)

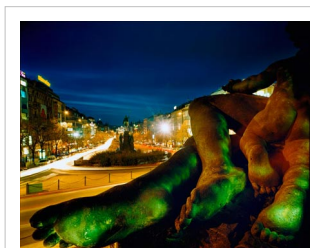
František Fridrich: Vladislavský sál (kolem r. 1870)

Stanislav Tůma: Černínská, z cyklu Praha - Malá Strana a Hradčany, 1980

Jan Pohribný: Letná, 1997

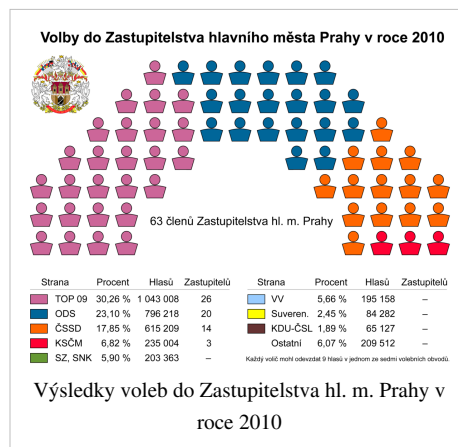
Jan Pohribný: Václavské náměstí, 2001

Správa

Související informace naleznete v článku Magistrát hlavního města Prahy.

Postavení Prahy v rámci České republiky

Praha je hlavním městem České republiky a jako taková je pravidelným sídelním městem jejích ústředních orgánů. Navíc je už od 24. listopadu 1990 *de facto* opět statutárním městem, má však specifické postavení obce i kraje zároveň. Netýká se jí zákon o obcích (č. 128/2000 Sb.) a zákon o krajích (č. 129/2000 Sb.), nýbrž zvláštní zákon o hlavním městě Praze (č. 131/2000 Sb.), který se zmiňuje o jejím statutu, ale mezi statutární města ji nepočítá. Praha vydává pro své území vlastní právní předpisy, vyhlášky i nařízení, které publikuje ve Sbírce právních předpisů hlavního města Prahy. V Praze zároveň sídlí správní instituce Středočeského kraje.

Členění Prahy

Podrobněji o částech Prahy a o jejím členění od roku 1784 do současnosti čtěte v článcích Části Prahy, o zásadních dějinných přelomech v článcích Královské hlavní město Praha a Velká Praha.

Kostel sv. Mikuláše na Malostranském náměstí, leží v Praze 1 v katastrálním území Malá Strana

Katastrální členění

Do roku 1949 byly správní obvody až na jednu výjimku z roku 1947 tvořeny jedním nebo více celými katastrálními celky, bývalými obcemi či městy. Od roku 1949 došlo k zásadní změně správního členění. Od té doby hranice mnoha městských obvodů, správních obvodů a městských částí jsou nezávislé na hranicích katastrálních území a některá katastrální území jsou tak rozdělena do více správních a samosprávných částí města. Katastrální území (například Vinohrady, Smíchov) jsou nadále rozhodující zejména pro evidenci pozemků a nemovitostí a označování domů. Praha je složena ze 112 katastrálních území různé velikosti, charakteru i významu.

Katastrální území hl. m. Prahy

Významné čtvrti

Centrum města: Staré Město, Nové Město, Josefov, Malá Strana, Hradčany, Vyšehrad

Velké čtvrti poblíž centra: Smíchov, Vinohrady, Nusle, Vršovice, Žižkov, Karlín, Libeň, Vysočany, Holešovice, Bubeneč, Dejvice, Braník

Územní členění

V roce 1960 bylo zřízeno deset městských obvodů a tyto obvody, rozšířené o nově přidružené obce, platí podle Zákona o územním členění státu dodnes. Původně byly i správními a samosprávnými obvody. Obyvatelé většiny území obvodů podléhali přímo obvodnímu národnímu výboru (později obvodnímu úřadu), v později připojených obcích však zůstaly jako mezičlánek místní národní výbory (místní úřady), které zároveň spadaly i pod působnost příslušného obvodu. Od roku 1990 však nejsou tyto obvody samosprávnými celky a od roku 2001 nejsou ani územně-správními obvody. Dnes již podle nich jsou organizovány jen soudy, pošty nebo různé správní firmy.

Seznam deseti obvodů podle zákona č. 36/1960 Sb., u každého jsou uvedeny městské části, které nyní tvoří území obvodu:

Obvody	Městské části
Praha 1	Praha 1
Praha 2	Praha 2
Praha 3	Praha 3
Praha 4	Praha 4, Praha-Kunratice, Praha 11, Praha-Újezd, Praha-Šeberov, Praha 12, Praha-Libuš
Praha 5	Praha 5, Praha-Slivenec, Praha 13, Praha-Řeporyje, Praha 16, Praha-Velká Chuchle, Praha-Lochkov, Praha-Lipence, Praha-Zbraslav, Praha-Zličín
Praha 6	Praha 6, Praha-Lysolaje, Praha-Nebušice, Praha-Přední Kopanina, Praha 17, Praha-Suchdol
Praha 7	Praha 7, Praha-Troja
Praha 8	Praha 8, Praha-Březiněves, Praha-Dolní Chabry, Praha-Ďáblice
Praha 9	Praha 9, Praha 14, Praha-Dolní Počernice, Praha 18, Praha 19, Praha-Vinoř, Praha-Satalice, Praha-Čakovice, Praha 20, Praha 21, Praha-Klánovice, Praha-Koloděje, Praha-Běchovice
Praha 10	Praha 10, Praha-Křeslice, Praha 15, Praha-Dolní Měcholupy, Praha-Štěrboholy, Praha-Petrovice, Praha-Dubeč, Praha 22, Praha-Královice, Praha-Nedvězí, Praha-Kolovraty, Praha-Benice

Správní a samosprávné členění

Praha má 57 samosprávných městských částí, které jsou spravovány voleným zastupitelstvem a dále radou, starostou a úřadem městské části. Úřady některých městských částí měly již od ustavení městských částí svěřeny některé z působností státní správy i pro další městské části.

Od 1. července 2001 byla tato úroveň působností v celé Praze rozdělena do 22 správních obvodů – uvádí-li se v mapách nebo textu v souvislosti s Prahou spojení „správní obvod“, je tím nejčastěji míněn správní obvod této působnosti a úrovně. Od 1. ledna 2002 je názvem těchto 22 městských částí slovo Praha s příslušnou číslovkou, stejné označení se používá i pro správní obvod jejich rozšířené působnosti.

Některé z těchto 22 městských částí mají tuto působnost jen pro své území, jiné i pro další městské části.

Území většiny z těchto 22 správních obvodů (všech s výjimkou Prahy 1 až Prahy 3) však není totožné s územními obvody podle zákona o územním členění státu, které byly původně (před rokem 1990) i správními obvody a měly i vlastní sbory (ONV). Vláda i poslanci opakovaně přicházejí s návrhy, aby staré členění bylo zrušeno, brzdí je však nevdle justice přizpůsobit se reformě státní správy. [zdroj?]

Na území Prahy se nachází 901 základních sídelních jednotek.

Doprava

Barrandovský most je jednou z nejvytíženějších silniční komunikací v celé České republice

Podrobnější informace naleznete v článku Doprava v Praze.

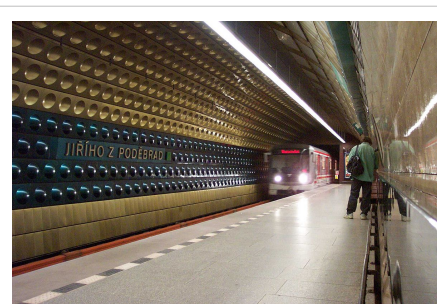
Praha je hlavním dopravním uzlem v Česku a významnou křižovatkou ve střední Evropě. Má rozsáhlou dopravní infrastrukturu. Pražský železniční uzel je centrem dálkové i příměstské osobní dopravy. Velká pražská nákladová nádraží jsou v útlumu, avšak v Uhřetěvsi vzniklo největší kontejnerové překladiště ve střední Evropě. Letiště Praha-Ruzyně je hlavním pražským letištěm. Osobní vodní doprava má v Praze převážně rekreační a turistický význam. Radotínský přístav umožňuje nákladní dopravu po Vltavě na labskou vodní cestu, je využíván sporadicky, zejména pro přepravu sypkých stavebních hmot a rozměrných nákladů.

Místní komunikace procházejí postupným rozvojem a modernizací po celou dobu vývoje města. Hlavními dálkovými silničními tahy jsou dálnice D1 (Brno, Ostrava), D5 (Plzeň), D8 (Ústí nad Labem) a D11 (Hradec Králové).

Postupně jsou budovány dva rychlostní okruhy kolem Prahy, které mají být dokončeny kolem roku 2015.

Doprava v centru je regulována zejména systémem zón placeného stání, v okrajových částech jsou zřizována parkoviště P+R. Kolem roku 2000 se začala prosazovat koncepce ucelené městské sítě cyklistických tras, na mnoha místech jsou budovány stezky pro cyklisty.

Veřejná městská doprava byla zprvu v 19. století zajišťována drožkami a omnibusy, od roku 1875 vznikala síť koněspřežné tramvaje, kterou od 90. let 19. století začala nahrazovat elektrická tramvaj. Do roku 1907 soukromé městské dráhy vykoupiło město. Po neúspěšném pokusu v letech 1908–1909 se od roku 1925 začlenily do městské dopravy i autobusy a od roku 1974 metro. Po roce 2002 nabyly důrazu snahy využít pro městskou a příměstskou dopravu více i železnici. Doplnkovou roli má od roku 1891 lanovka; po roce 2000 byly obnoveny tři malé osobní přívozy a zavedeny tři další. Veřejná doprava dotovaná městem je začleněna do systému Pražské integrované dopravy.

Pražské metro přepraví přes milion cestujících denně, je zodpovědné za 43,2 % výkonů pražské hromadné dopravy

Partnerská města

- Atény, Řecko
- Bagdád, Irák
- Berlín, Německo
- Birmingham, Spojené království
- Bratislava, Slovensko
- Brusel, Belgie
- Budapešť, Maďarsko
- Frankfurt nad Mohanem, Německo
- Hamburk, Německo
- Helsinky, Finsko
- Chicago, Spojené státy americké
- Jeruzalém, Izrael
- Kjóto, Japonsko
- Lisabon, Portugalsko
- Lucemburk, Lucembursko
- Moskva, Rusko
- Nîmes, Francie
- Norimberk, Německo
- Paříž, Francie
- Peking, Čína
- Phoenix, Spojené státy americké
- Riga, Lotyšsko
- Rotterdam, Nizozemsko
- Řím, Itálie
- Petrohrad, Rusko
- Soul, Jižní Korea
- Stockholm, Švédsko
- Šanghaj, Čína
- Taipei, Taiwan
- Turín, Itálie
- Varšava, Polsko
- Vídeň, Rakousko
- Vilnius, Litva
- Tirana, Albánie

Jmenovci

Čeští emigranti pojmenovali po Praze několik nově založených sídel, nejvíce v tzv. "Novém světě".

- Praha, Slovensko
- New Prague, Minnesota, Spojené státy americké^[47]
- Prague, Oklahoma, Spojené státy americké^[48]
- Praha, Texas, Spojené státy americké^[49]
- Prague, Nebraska, Spojené státy americké^[50]

Další fotografie

Karlův most pochází ze 14. století

Pražský hrad je největší souvislý hradní komplex na světě^[51]

Staroměstské náměstí obklopují Týnský chrám a Staroměstská radnice

Vyšehrad, historická pevnost s bazilikou sv. Petra a Pavla

Pohled na Pařížskou ulici a Čechův most z Letné

Náměstí Míru, vlevo Vinohradské divadlo, vpravo kostel sv. Ludmily

Národní divadlo nabízí operu, balet i činohru

Na Pražském Výstavišti se nachází Průmyslový palác

Staronová synagoga je nejstarší stále používanou synagogou v Evropě

Socha Jana Žižky, třetí největší bronzová jezdecká socha na světě

Pražská Zoo, časopisem Forbes Traveler označena jako 7. nejlepší na světě

Lenonova zeď v roce 1993

Poznámky

[1] od 28. 10. 1918

[2] Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 podle krajů (http://notes2.czso.cz/sldb2011/cd_sldb2011_11_12/kraje.html)

[3] Soubor rozpočtů vlastního hl. m. Prahy a městských částí hl. m. Prahy na r. 2010 (<http://magistrat.praha-mesto.cz/>)

84152_Soubor-rozpoctu-vlastniho-hl-m-Prahy-a-mestskych-casti-hl-m-Prahy-na-r-2010) - Úhrn výdajů za HLMP vč. městských částí celkem

[4] <http://www.praha-mesto.cz/>

[5] <mailto:posta@cityofprague.cz>

[6] http://www.praha.eu/jnp/cz/home/mestske_casti/index.html

[7] <http://aplikace.mvcr.cz/adresa/a/praha/index.html>

[8] Urban Audit (<http://www.urbanaudit.org/DataAccessed.aspx>)

[9] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/GDP_at_regional_level

[10] http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/focus/2011_02_hdev_hpov_indices.pdf

[11] <http://www.e15.cz/domaci/ekonomika/praha-je-paty-nejbohatsi-region-eu-podle-hdp-na-osobu>

[12] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/1-18022010-AP/EN/1-18022010-AP-EN.PDF

- [13] Hodnocení Prahy pro zařazení do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO (http://whc.unesco.org/archive/advisory_body_evaluation/616.pdf)
- [14] Guinessova kniha rekordů, 1996
- [15] HRŮŽA, Jiří. *Urbanismus světových velkoměst. I. díl. Praha*. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2003. 191 s. ISBN 80-01-02764-3. Kapitola 1.3, s. 27.
- [16] Pražská informační služba – Přívrastky hlavního města Prahy (http://www.pis.cz/cz/praha/zakladni_info/privlastky_hlavniho_mesta_prahy)
- [17] V roce 1890 měla podle Ottova naučného slovníku 182 530 obyvatel, dalšími většími českými městy bylo už jen Brno (92 327 obyvatel) a Plzeň (50 221 obyvatel). V potaz je třeba vzít i tehdy ještě samostatná pražská předměstí Žižkov (41 236 obyvatel), Královské Vinohrady (34 531 obyvatel), Smíchov (32 646 obyvatel) a Karlín (19 540 obyvatel).
- [18] <http://aktualne.centrum.cz/blogy-a-nazory/komentare/clanek.phtml?id=660612>
- [19] <http://www.radio.cz/cz/clanek/63533>
- [20] Směry větru (<http://www.weatheronline.co.uk/cgi-bin/regframe?3&PRG=klstastic&LANG=en&WMO=11518&STARTMONAT=JAN&ENDMONAT=DEZ&STARTJAHR=1982&ENDJAHR=2008&MOD=tab&ART=WDR&OFFSET=00>)
- [21] http://envis.praha-mesto.cz/rocenky/Pr05_html/B1_01.htm
- [22] Atlas životního prostředí v Praze wmap (<http://www.wmap.cz/atlaszp/>)
- [23] Kolik jedů bylo po požáru ve vzduchu? Lidem to neřekli (<http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=621477>) aktuálně.cz, 7. 11. 2008.
- [24] <http://www.novinky.cz/ekonomika/226123-praha-je-nejbohatsim-regionem-stredni-a-vychodni-evropy.html>
- [25] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/1-18022010-AP/EN/1-18022010-AP-EN.PDF
- [26] *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Prahy v roce 2009 - trh práce* [online]. Český statistický úřad, 2010-09-02, [cit. 2011-09-28]. Dostupné online. (http://www.praha.czso.cz/xa/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_demografickeho_socialniho_a_ekonomickeho_vyvoje_prahy_v_roce_2009_trh_prace)
- [27] ČSÚ: Tab. 32 Bilance mezikrajské dojížděky - vyjížděky do zaměstnání a škol ([http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/D60032A9E7/\\$File/41320532.pdf](http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/D60032A9E7/$File/41320532.pdf))
- [28] ČSÚ: Cizinci v ČR podle oblastí, kraje a okresu; 1996-2009 (k 31.12.) ([http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B90040818C/\\$File/c01r04.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B90040818C/$File/c01r04.pdf))
- [29] Předběžné výsledky SLDB 2011: Tab. 1.2 Obyvatelstvo ČR podle pohlaví, druhu pobytu, rodáků a cizinců a podle velikostních skupin obcí (výsledky podle trvalého bydliště) ([http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/7D002A5815/\\$File/18041201.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/7D002A5815/$File/18041201.pdf))
- [30] ČSÚ: Cizinci v ČR podle kraje, okresu a státního občanství - k 31.12.2009 ([http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/7D0057210D/\\$File/c01a05.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/7D0057210D/$File/c01a05.pdf))
- [31] *ČSÚ - Obyvatelstvo podle národnosti* [online]. Český statistický úřad, [cit. 2008-03-20]. Dostupné online. ([http://vdb.czso.cz/vdbtab/tabdetail.jsp?cislotab=OB006+\(kraje\)](http://vdb.czso.cz/vdbtab/tabdetail.jsp?cislotab=OB006+(kraje))) (česky)
- [32] *Mapa sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených romských lokalit v České republice - 5.1 Hlavní město Prahy* [online]. GAC spol. s r.o., [cit. 2008-03-20]. Dostupné online. (http://www.esfcr.cz/mapa/int_pha.html) (česky)
- [33] ČSÚ: Věkové složení obyvatelstva Prahy k 31.12. v letech 1961-2009 v územní struktuře daného roku ([http://www.czso.cz/xa/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatelstva_hl_m_prahy_v letech_1961_2009/\\$File/vekovka_Praha_1961_2009.xls](http://www.czso.cz/xa/redakce.nsf/i/vekove_slozeni_obyvatelstva_hl_m_prahy_v letech_1961_2009/$File/vekovka_Praha_1961_2009.xls))
- [34] ČSÚ: Vybrané údaje za Hlavní město Prahu - obyvatelstvo ([http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xa/\\$File/pha_1_obyvatelstvo.xls](http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/obyvatelstvo-xa/$File/pha_1_obyvatelstvo.xls))
- [35] vznik Velké Prahy
- [36] k městu přičleněno 21 obcí
- [37] Evropský parlament – Evropská hlavní města kultury (<http://www.europarl.europa.eu/news/archive/staticDisplay.do?language=cs&id=1004>)
- [38] Kulturní politika Prahy rozděluje umělce. (<http://www.novinky.cz/clanek/138352-kulturni-politika-prahy-rozdeluje-umelce.html>) Novinky.cz, 24. 4. 2008
- [39] *Praha – město literatury* [online]. Městská knihovna v Praze, [cit. 2011-10-16]. Dostupné online. (<http://www.mlp.cz/cz/projekty/tematicke-projekty/praha-mesto-literatury/?XSESSIONX=0161C1DAD0952E9D8F7A>)
- [40] BEZR, Ondřej. *Veřejnými prostranstvími v Praze budou znít známé audioknihy* [online]. IDNES.cz, 2011-10-15, [cit. 2011-10-16]. Dostupné online. (<http://www.mlp.cz/cz/projekty/tematicke-projekty/praha-mesto-literatury/?XSESSIONX=0161C1DAD0952E9D8F7A>)
- [41] narodni-divadlo.cz – O divadle (<http://www.narodni-divadlo.cz/Default.aspx?dk=homepage.aspx&jz=cz>)
- [42] ceskafilharmonie.cz – Rudolfinum (http://www.ceskafilharmonie.cz/content_51.php)
- [43] <http://aktualne.centrum.cz/domaci/regiony/praha/fotogalerie/2011/11/18/vystava-fotografie-prazska-architektura-praha/foto/425043/>
- [44] DUFEK, Antonín. *Moravská galerie v Brně představí Vladimíra Jindřicha Bufku* [online]. informuji.cz, 2010-11-08, [cit. 2010-11-29]. Dostupné online. (<http://www.informuji.cz/clanky/384-moravska-galerie-v-brne-predstavi-vladimira-jindricha-bufku/>)
- [45] *Ateliér Josefa Sudka, rekonstrukce* [online]. [cit. 2008-06-26]. Dostupné online. (http://www.sudek-atelier.cz/new_web/atelier_rekonstr.html)
- [46] <http://www.paladix.cz/clanky/lidska-krajina-stanislava-tumy.html>

- [47] Heritage of New Prague, Minnesota, USA (<http://web.archive.org/web/20061125180248/http://www.newprague.com/VisitorHistory.html>), New Prague Chamber of Commerce website. Retrieved on 24 Feb. 2009.
- [48] History of Prague, Oklahoma (<http://www.cityofpragueok.org/Article.cfm?articleID=18481>), City of Prague, OK official website. Retrieved on 24 Feb. 2009.
- [49] Praha, Texas (<http://www.tshaonline.org/handbook/online/articles/PP/hnp51.html>), Handbook of Texas online. Retrieved on 24 Feb. 2009.
- [50] Prague, Saunders County (<http://www.casde.unl.edu/history/counties/saunders/prague/>), Virtual Nebraska, University of Nebraska. Retrieved on 24 Feb. 2009.
- [51] *Návštěva Pražského hradu* [online]. Hrad.cz, [cit. 2011-09-28]. Dostupné online. (<http://www.hrad.cz/cs/prazsky-hrad/informace-o-prohlidce-prazskeho-hradu/navsteva-prazskeho-hradu.shtml>)

Odkazy

Literatura

- OBŮRKOVÁ, Eva. *Kam v Praze*. Brno : Computer Press, 2006. 176 s. ISBN 80-251-1282-9.
- WÍZEK, Jaroslav. *Praha : Příspěvek k zeměpisu města*. Praha : Státní nakladatelství, 1923. - Geografie Velké Prahy v příručce z 20. let 20. stol., jež se zabývá polohou města a přírodními podmínkami, jejich výhodami i nedostatky, podmínkami vzrůstu a průmyslového i obchodního rozmachu daného právě zeměpisnými okolnostmi.. Dostupné online. (<http://kramerius.mlp.cz/kramerius/handle/ABG001/114307>)

Reference

Související články

- Seznam řek a potoků v Praze
- Seznam vodních ploch v Praze
- Seznam mostů v Praze
- Seznam ostrovů v Praze
- Lesy, parky a zahrady v Praze
- Seznam katastrálních území Prahy podle počtu obyvatel
- Zaniklé vesnice na území Prahy
- Růst města Prahy
- Seznam nejvyšších budov v Praze
- Seznam nejvyšších staveb v Praze
- Seznam představitelů Prahy
- Seznam pražských hřbitovů
- Seznam pražských náměstí
- Seznam pražských nemocnic
- Seznam pražských pasáží
- Seznam pražských zahrad
- Seznam pražských vinic
- Seznam pražských usedlostí
- Seznam pražských schodů a schodišť
- Seznam pražských bazénů a koupališť
- Seznam pražských soudů
- Metro v Praze
- Železniční doprava v pražské aglomeraci

Externí odkazy

- www.praha.eu (<http://www.praha.eu/>) – Portál města Prahy
- Pražská informační služba (<http://www.pis.cz/>)
- Hlavní město Praha (<http://www.czso.cz/xa/redakce.nsf/i/home>) na stránkách ČSÚ

Souřadnice: 50°05'14" s. š., 14°25'16" v. d.

vep:Prag

Pražský hrad

Pražský hrad	
	
Základní informace	
Země	 Česká republika
Vystavěn	od 9. století
Sloh	románský, gotický, renesanční, barokní
Stavební materiál	Kámen
Účel	sídlo českého panovníka
Původní majitel	České knížectví (pozd. království)
Rod	Přemyslovci, Lucemburkové, Jagellonci, Habsburkové, Habsbursko-Lotrínští
Současný majitel	Hlavní město Praha, Česká republika

Pražský hrad je nejvýznamnější český hrad (původně raně středověké hradiště) stojící na skalnatém ostrohu nad řekou Vltavou v centru Prahy. Od 9. století býval sídlem českých knížat, později králů a od roku 1918 je sídlem prezidenta republiky. Dvakrát v dějinách se stal hlavní rezidencí císaře Svaté říše římské.

Postupnými přístavbami a úpravami vznikl z hradiště založeného v 9. století jeden z největších hradních komplexů na světě (podle Guinnessovy knihy rekordů je to svými rozměry 570 m délky a 128 m šířky největší starobylý hrad na světě)^[1]. Často je považován za symbol města i České republiky.

Součástí hradu je Katedrála svatého Víta, tradiční místo korunovací českých králů i jejich posledního odpočinku. Mimo mnohých českých panovníků (včetně čtyř císařů), pražských biskupů a arcibiskupů, duchovních, šlechticů i jiných lidí spjatých s pražským dvorem jsou v katedrále pochováni i někteří světci – velká část českých zemských patronů (sv. Václav, Vít, Vojtěch, Zikmund nebo Jan Nepomucký). Jsou zde také uloženy české korunovační klenoty.

Název

Původně byl jako "Praha" označován skalnatý ostroh, na kterém dnes stojí Pražský hrad. Označení se přeneslo i na nově vzniklé hradiště. Název "Praha" se v průběhu následujících staletí rozšířil i na města založená pod Pražským hradem, která pak byla označována jako "města pražská".

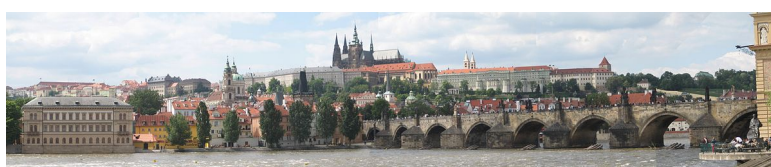
Pražský hrad (letecký pohled)

Pražský hrad bývá nesprávně označován jako "Hradčany". Hradčany je název poddanského města, později královského města Hradčany, které bylo založeno v 1. pol. 14. stol. v blízkosti Pražského hradu - na jeho západním předpolí. Pražský hrad býval samostatným správním celkem, nevztahovalo se na něj městské právo a v minulosti nikdy nebyl pod správou Hradčan, naopak Hradčany samy podléhaly Pražskému hradu, resp. nejvyššímu (pražskému) purkrabí.

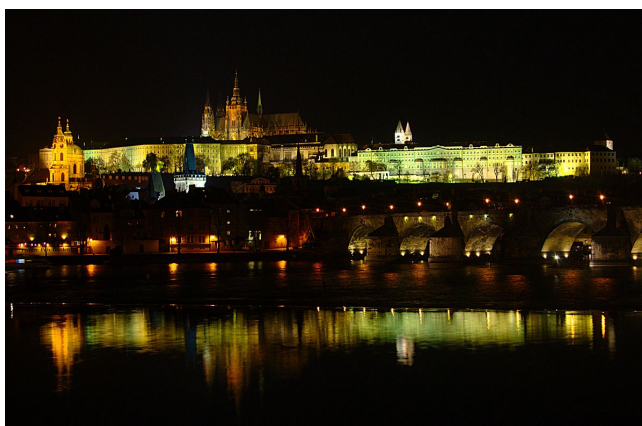
Vznik a vývoj

Pravěké osídlení ostrožny Pražského hradu

Ostrožna Pražského hradu byla osídlena již v období neolitu. Archeologicky byla prozkoumána sídliště kultury s lineární keramikou a kultury s vypíchanou keramikou v areálu Lumbeho zahrady. Z Lumbeho zahrady pocházejí i doklady o osídlení v období eneolitu a dále zde jsou doloženy pohřební aktivity kultury se šňůrovou keramikou a únětické kultury.

Panoramatický pohled na Pražský hrad a Karlův most

Pražský hrad v noci

Pražský hrad v noci

Raně středověké osídlení ostrožny před založením přemyslovského sídla

Až v 80. letech 20. století se archeologicky podařilo prokázat existenci osídlení staršího než dokládají písemné prameny, které zmiňují až kostel Panny Marie postavený přemyslovským knížetem Bořivojem někdy po roce 885. Během 9. století, snad už i v jeho první polovině, byla ostrožna předělena příkopem. Co se nacházelo uvnitř tohoto opevnění, není jisté.

V příkopu se kromě dřev, která mohla indikovat přítomnost dřevěné palisády, našla i keramika a např. esovitá náušnice. Ve spojitosti s osídlením areálu Pražského hradu před vznikem přemyslovského sídla se uvádí i archeologicky prozkoumané pohřebiště na III. nádvoří, které se jako jediné neváže na kostelní stavbu a datuje se tedy už do 2.

poloviny 9. století. Zde byl v roce 1928 Ivanem Borkovským objeven hrob bojovníka s bohatou výbavou (železný meč, sekera, dýka, nůž, křesací souprava, železná břitva, dřevěné vědro). Tento nález dokládá přítomnost elity na ostrožně již před příchodem Bořivoje.

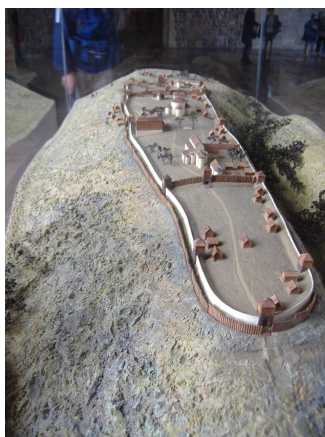

Zbytky kostela P. Marie, nejstaršího kostela na Pražském hradě

Pražský hrad v raném středověku

Stavbu vlastního hradu zahájil nejspíš Bořivojův syn Spytihněv I. Přemyslovské hradiště nebylo o nic větší než dnešní rozloha hradu. Kromě západní strany byl obklopen strmými svahy a na severu, v místě Jeleního příkopu, dokonce tekla potok. Na západní straně, mezi nynějším Hradčanským náměstím a prvním hradním nádvořím, byl z obranných důvodů vykopán příkop 30 metrů hluboký a 24 metrů široký, přes který vedl most do hlavní brány. Přesto kolem hradu byly dřevěné hradby na hliněných valech a několik strážních věží, z nichž tři sloužily také jako brány. Mezi západní a východní vedla dlážděná cesta.

Za vlády Vratislava I. byl na Hradě postaven druhý kostel a zasvěcen sv. Jiří. Ten plnil až do roku 973 funkci hlavního kostela knížecího paláce i celých Čech. Kníže Václav zde nechal vystavět další církevní objekt, rotundu sv. Víta, do níž uložil ostatky světce, které získal darem od východofranského krále Jindřicha I. Ptáčníka. Po založení biskupství roku 973 se rotunda stala metropolitním biskupským kostelem a nejdůležitějším chrámem v Česku.

Model Pražského hradu odpovídající stavu kolem roku 1000

Církevní stavby byly v této době budovány z kamene, zatímco knížecí palác a sruby pro služebnictvo byly ještě dřevěné.

Kolem roku 970 byl u kostela sv. Jiří založen ženský benediktinský klášter. Poté zahájil Boleslav II. velkolepou přestavbu kostela, na jehož místě vznikla monumentální předrománská bazilika o třech lodích. Sloužila také jako pohřebiště pro členy panovnické dynastie.

Za vlády knížete a prvního českého krále Vratislava II. se jako rezidence panovníka uplatnil na krátkou dobu Vyšehrad, přesto se na Pražském hradě prováděly stavební úpravy. Dřevěné opevnění vystřídalo kamenné s třemi branami: na východě Černá věž, na západě Bílá a jako postranní vchod sloužila věž Jižní.

Už kolem roku 1060 byla z příkazu Spytihněva II. zbourána rotunda sv. Víta a na její místo postavena bazilika, předchůdkyně gotické katedrály, zasvěcená Sv. Vítu, Václavu a Vojtěchu. Trojlodní románský chrám z bílé opuky byl 70 metrů dlouhý a na tehdejší dobu v našich zemích zcela nevídaný. Kostelu sv. Jiří přibýly dvě románské věže a dřevěný palác byl nahrazen zděným.

Pražský hrad v období vrcholného a pozdního středověku

Král Přemysl Otakar II. byl ve své době jedním z nejváženějších panovníků Evropy. Tomu odpovídaly i jeho přestavby na Hradě. V prvních letech vlády se zaměřil na zdokonalování opevnění, zejména na té nejcitlivější západní straně, kde byly rozšířeny příkopy, a vchod v Černé věži na východě zrušil. Nechal přestavět královský palác pro potřeby reprezentace a bydlení.

Gotický rozmach pokračuje za vlády Lucemburků. Už ve 30. letech 14. století začala nákladná přestavba královského paláce podle vzoru francouzských paláců. Tehdy bylo přestavěno románské patro a palác byl rozšířen arkádami směrem do hradu, které tak umožnily vybudování dalšího rozměrného reprezentačního patra. V tomto patře se nacházel především tzv. Velký sál, předchůdce Vladislavského a palácová arkýřová kaple, jejíž zbytky je možno spatřit v jižním zdivu Vladislavského sálu.

Roku 1344 Karel IV., tehdy ještě kralevic a markrabě moravský položil s dlouholetým přítelem Arnoštem z Pardubic a se svým otcem, králem Janem Lucemburským, základní kámen katedrály sv. Víta v souvislosti povýšení pražského biskupství na arcibiskupství. Hlavními architekty byli Matyáš z Arrasu a později Petr Parléř. Je to trojlodní katedrála s příčnou lodí, ochozem a věncem kaplí. Nejvýznamnější z nich je Svatováclavská kaple postavená nad hrobem sv. Václava. Velká, Jižní či Zvonová věž, 96,5 metrů vysoká, byla založena Parléřem, avšak dokončena až roku 1554 a roku 1770 opatřena barokní bání. Západní část s osmdesátimetrovými věžemi byla přistavěna až v 19. a 20. století podle návrhu Josefa Mockera. Katedrála byla dokončena za prezidenta T.G. Masaryka a arcibiskupa pražského Františka Kordače, kdy byla slavnostně otevřena ke Svatováclavskému miléniu 28. září 1929.

Pražský hrad za vlády Jagellonců

Vladislav Jagellonský nastoupil na trůn po Jiřím z Poděbrad roku 1471. Původně sídlil stejně jako jeho předchůdci od dob Václava IV. na Starém městě pražském v Králově dvoře na místě dnešního Obecního domu. Tam se však necítil v bezpečí, a proto se po roce 1483, kdy v Praze propukaly náboženské nepokoje vrcholící defenestrací katolických konšelů na Novoměstské radnici, přestěhoval zpět na Pražský hrad. Bylo ale

nutné posílit zastaralý románský fortifikační systém. Na hrad proto povolal architekta Benedikta Rieda, který záhy postavil úplně novou severní hradbu se třemi obrannými (dělovými) věžemi (Prašná věž (Mihulka), Nová Bílá věž, Daliborka). Tato nová hradba rozšířila hrad o několik metrů směrem k Jelenímu příkopu, čímž vznikl prostor mezi starou románskou a novou pozdně gotickou hradební zdí, ve kterém později na východní straně hradu vznikla slavná Zlatá ulička.

Vladislav Jagellonský se rozhodl nákladně přestavět královský palác. Nejprve bylo přestavěno západní křídlo. Z této přestavby provedené frankfurtským architektem Hansem Spiessem se nám v původní podobě zachovala Malá audienční síň (také nesprávně označovaná jako Vladislavova ložnice), která musela vzniknout ještě před rokem 1490, kdy se Vladislav stal králem uherským (absence uherského znaku). Následně byl pod vedením Benedikta Rieda na půdorysu celého reprezentačního patra paláce z dob Karla IV. (na místě bývalého Velkého sálu, palácové kaple (zachované zbytky arkýře ve zdivu) a dalších vrcholně gotických místností) postaven monumentální Vladislavský sál, patrně největší světský klenutý prostor bez vnitřních sloupů v celé tehdejší Evropě. Sál byl dokončen po roce 1500 a je 62 m dlouhý, 16 m široký a 13 m vysoký. Je důmyslně sklenut krouženou klenbou a vedou do něj slavné Jezdecké schody, určené pro vjezd koní i s jezdci. Je důkazem toho, že Vladislav i po svém přestěhování do Budína neztratil navzdory své tíživé finanční situaci o Pražský hrad zájem. Při stavbě tohoto prostoru se poprvé v Čechách uplatnila renesance, a to v portálech a oknech sálu (označena rokem 1493). Palác byl zastřešen stanovou střechou, která však shořela při požáru pražského levobřeží roku 1541.

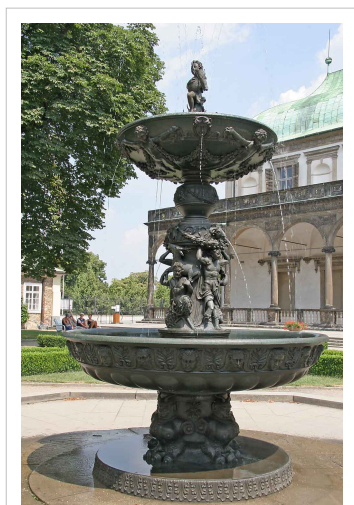

Pražský hrad před Jagellonskou přestavbou, veduta vytištěna roku 1493

Mezi lety 1508-1510 bylo dokončeno nové jižní křídlo královského paláce určené k obytným účelům pojmenované podle následníka trůnu Ludvíkovo křídlo. Tato část paláce již byla postavena převážně v renesančním slohu, pouze klenby ještě měly gotické žebrování. Ludvíkovo křídlo bylo však ke svému účelu využito až v roce 1522, kdy král Ludvík s chotí Marií přijel na několik měsíců pobývat v Praze.

S hutí Benedikta Rieda souvisí i renesanční jižní portál baziliky sv. Jiří a Královská oratoř v Katedrále sv. Víta vytvořená ve spolupráci s Hansem Spiessem (motiv osekaného větroví) a spojená můstkem se Starým královským palácem. Vladislav Jagellonský se také pokusil dostavět Katedrálu sv. Víta (v pozdně gotickém stylu). Nechal opravit Svatováclavskou kapli, která byla nově vymalována Mistrem Litoměřického oltáře a zahájil stavbu Severní věže katedrály, která měla vyvažovat parléřovskou Jižní věž. Kvůli nedostatku peněz však byla stavba přerušena a nedokončenou práci nadobro zmařil ničivý požár roku 1541.

Pražský hrad za vlády prvních Habsburků

Zpívající fontána s Královským letohrádkem v pozadí

Ferdinand I. Habsburský se svojí manželkou Annou pobývali v Praze poměrně často. Snažili se proto Pražský hrad proměnit v reprezentativní moderní (renesanční) královskou rezidenci.

Ferdinand založil roku 1534 na severním předpolí hradu Královskou zahradu, jednu z prvních renesančních zahrad na sever od Alp. V zahradě se pěstovaly i exotické rostliny a ovoce. Zde byly poprvé v Evropě pěstovány tulipány. V zahradě byl postaven renesanční Královský letohrádek, jež dal prý Ferdinand vybudovat z lásky pro svou ženu Annu. Před letohrádek je umístěna tzv. Zpívající fontána odlitá Tomášem Jarošem podle návrhu Francesca Terzia. V zahradě byla postavena Velká míčovna podle Bonifáce Wohlmuta.

V červnu 1541 celé pražské levobřeží zachvátil požár. Při něm byla katastrofálně poničena kaple Všech svatých, poškozen byl Starý královský palác, jehož pozdně gotická stanová střecha lehla popelem stejně jako Křídlo zemských desk se sněmovnou. Při požáru shořely i samotné zemské desky. Poškozena byla i katedrála, zvl. její rozestavěné části, které nebyly obnoveny (Severní věž). Shořel i palác královny.

V následujících letech se stavební činnost soustředila na obnovu hradu po strašlivém požáru. Jižní věž katedrály sv. Víta dostala nový ochoz a střechu (renesanční bání), pro věž byly Tomášem Jarošem odlity nové zvony (včetně největšího zvonu Zikmund) a katedrála byla uzavřena novou renesanční kruchtou podle návrhu Bonifáce Wohlmuta (dnes v severním transeptu). Po požáru bylo renesančně přestavěno a rozšířeno Křídlo zemských desk Starého královského paláce a byla

znovuvystavěna Sněmovna českého sněmu podle gotizujícího návrhu Bonifáce Wohlmuta.

Po smrti své manželky královny Anny v roce 1547, jmenoval král Ferdinand svého mladšího syna Ferdinanda Tyrolského mistodržícím v českých zemích. Ten se měl starat nejen o státnické záležitosti Českého království a reprezentaci dynastie, ale měl i dohlížet na stavební činnost na hradě. Otec Ferdinandovi poskytl mnoho peněz na chod jeho pražského dvora. Pod vedením Hanse Tirola byl roku 1554 dokončen nový palác, tzv. Nové či Ferdinandovo stavení, které sloužilo jako Ferdinandovy osobní obytné prostory.

V období 16. století si ve východní části hradu začala své paláce budovat mocná šlechta. Po požáru roku 1541 zde byl vybudován přepychový renesanční palác pánů z Pernštejna a ještě přepychovější palác Rožmberků, paláce dvou

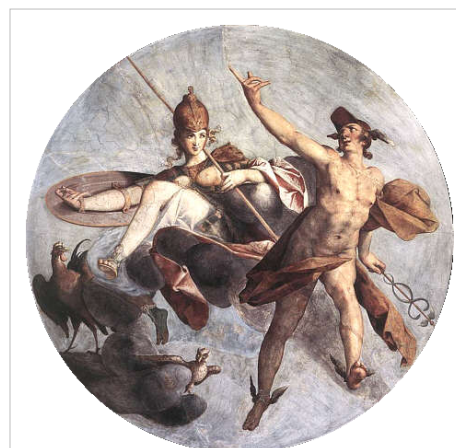

Pražský hrad v době Rudolfa II. (1607) od Jiljího Sadelera

nejmocnějších rodů doby. Východnější Pernštejnský palác po vymření Pernštejnů zdědili Lobkovicové, kteří jej pak nechali přestavět v období baroka a v jejichž držení je dodnes. Západnější Rožmberský palác získal od Petra Voka z Rožmberka výměnou za palác na Hradčanech Rudolf II. V majetku českého krále setrval až do doby Marie Terezie, která jej nechala pozdně barokně přestavět svým architektem Niccolo Paccasim pro potřeby nově založeného Ústavu šlechtičen.

Pražský hrad za vlády Rudolfa II.

Rudolf II. nastoupil na český trůn roku 1576 a v roce 1583 si zvolil Pražský hrad jako svou hlavní trvalou rezidenci. Jeho rozhodnutí tedy znamenalo trvalé přesunutí císařského dvora do Prahy a mělo velký vliv na další stavební úpravy. Nastalo totiž období největších stavebních aktivit na Pražském hradě, během kterého vzniklo dnešní II. nádvoří s přílehlými budovami. Pro potřeby ubytování císaře byl vyhrazen prostor na jihu dnešního II. nádvoří, kde vznikl tzv. letní palác, patrně spojený se starším palácem Ferdinandovým. Hlavní vstup do něj vedl schodištěm napravo za Matyášovou bránou (během tereziánských úprav o patro snižené a barokně přestavěné). Tyto jižní objekty se staly základem dnešních reprezentačních prostor hradu. Na severu II. nádvoří vzniklo po obou stranách severní brány (vedoucí k Prašnému mostu a Královské zahradě) tzv. Severní stavení obsahující obrovské reprezentativní stáje. Jedna konírna byla dokonce dvoupatrová. Celkem dokázaly pojmout stovky koní. Nad stájemi vznikly dva sály vyhrazené rudolfinským uměleckým sbírkám - větším obrazům a sochám - dnešní Španělský sál a Rudolfova galerie. Pro potřeby tzv. kunstkomory, tedy sbírek Rudolfa II., byl postaven při východní (vnější) stěně staré románské hradby dvoupatrový tzv. Střední trakt spojující císařský palác se Severním stavením. Rudolf II. tak vytvořil jádro dnešního Nového královského paláce a z hradu učinil reprezentativní císařské sídlo.

Jediný dochovaný zbytek výmalby interiérů Rudolfova paláce. Tato freska pochází z 2. patra románské Bílé věže, jež pak byla zahrnuta do Nového královského paláce. Autorem je Bartolomeus Spranger.

Za Rudolfovy vlády byla upravována i katedrála. Bylo dokončeno mramorové mauzoleum uprostřed katedrály od nizozemského sochaře Alexandra Colina (objednané už císařem Maxmiliánem), v němž spočívá Rudolfův otec Maxmilián se svými rodiči Ferdinandem I. a Annou Jagellonskou. Pod Královským mauzoleem byla vybudována Nová královská hrobka, do které byly přesunuty ostatky českých králů ze Staré královské hrobky vybudované Karlem IV. pod kněžištěm. V této hrobce byl pak Rudolf sám pohřben. Dodnes se zde jeho ostatky nachází v původní cínové rakvi. Velká věž katedrály pak byla opatřena hodinami, renesanční mříží a zlacenou Rudolfovou iniciálou.

V roce 1576 byla před katedrálou Ulricem Aostallim postavena kaple sv. Vojtěcha. Byla stržena v roce 1879 v souvislosti s dostavbou východní části katedrály.

V Královské zahradě byl vybudován Lví dvůr pro exotickou zvěř a do Jeleního příkopu vysazeni jeleni, kteří mu dali jméno. Za Rudolfovy vlády vznikla také slavná Zlatá ulička, v tehdejší době však šlo o obvyklou parazitní chudinskou zástavbu (který byl hrad plný), jejímž je ale dnes posledním svědkem.

Pražský hrad v 17. století

Matyášova brána. Pravděpodobně vznikla už za Rudolfa II., Matyáš ji roku 1614 nechal opatřit při nejmenším štukovým polem se svým jménem.

Po smrti Rudolfa II. roku 1612 Pražský hrad přestal být hlavní a trvalou rezidencí panovníka a už se jí také nikdy nestal. Ovšem jeho význam nějak významně také neklesl. Po Vídni byla Praha stále nejvýznamnějším městem tehdejší monarchie a o Pražský hrad měli panovníci nadále starost. Už Rudolfův bratr Matyáš se rozhodl zvýšit a přestavět císařský palác (jižní křídlo Nového královského paláce), nechal opatřit západní bránu (tzv. Matyášova brána) raně barokním štítem se svým jménem a v Rajske zahradě pod okny královských (císařských) pokojů nechal postavit pozdně renesanční altánek.

Po propuknutí stavovského povstání byl zvolen nový král Fridrich Falcký, kterému právě rekonstruovaný Pražský hrad poskytoval komfortní bydlení. Jediným větším počinem, kterým se nový král zapsal do historie hradu, bylo vyplenění katedrály. Protestantský král totiž nechtěl mít svůj hlavní kostel plný pro něj modlářských vyobrazení. Proto byla velká většina vybavení, oltářů, obrazů a soch nenávratně zničena. Po porážce Fridricha Falckého na Bílé hoře katedrála postupně dostávala nové vybavení, první kus - kalvárii - věnoval sám císař Ferdinand II.

Ještě před koncem Třicetileté války se císař Ferdinand III. rozhodl rozšířit Nový královský palác o císařovňino křídlo. Zatímco předtím byl byt císařovny v 1. patře a byt císařův ve 2. patře, toto nové rozšíření přesunulo byt císařovny do 2. patra k bytu císařovu. Centrální místností paláce se pak stala společná ložnice císařského páru, která byla velice moderní záležitostí, neboť do té doby byly ložnice českých královských či císařských manželských párů oddělené. Z této ložnice se pak dalo vyjít jedním směrem do soukromých a reprezentačních pokojů císaře a směrem druhým do soukromých a reprezentačních pokojů císařovny, obě řady místnosti pak byly zakončeny vstupním schodištěm. Toto nové pražské schéma císařského obydlí pak kopírovaly ostatní císařské rezidence, včetně vídeňského Hofburgu. V Novém paláci byla postavena nová kaple, na císařovo přání zasvěcená sv. Václavu a rudolfinský Střední trakt byl rozšířen tzv. novými salony pro doprovod císařovny. Stavební práce byly ukončeny roku 1644.

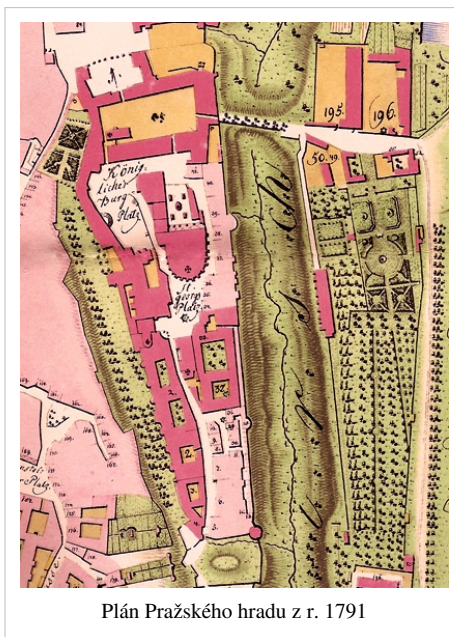
V roce 1648 Švédové vtrhli na Pražský hrad. Poničili převážně interiéry, ale hlavně ukradli většinu rudolfinských sbírek. Královská rodina (především císař Ferdinand III. a arcivévoda Leopold Vílém) se pak okamžitě snažila rozkradenou obrazárnu na Pražském hradě obnovit. Do roku 1652 tedy vznikla nová obrazárna tvořená zachráněnými rudolfinskými obrazy a nově přikoupenou bývalou Buckinghamovou sbírkou.

Výrazně se do dějin Pražského hradu zapsal i císař a král Leopold I. Z několika jeho návštěv Prahy byl nejvýznamnější jeho pobyt od září 1679 do května 1680, kdy v Praze pobýval dokonce s celou rodinou i dvorem, neboť ve Vídni řádl mor. Mor (tentokrát v Praze) ho donutil Prahu i opustit. Jeho vládu dodnes v areálu hradu připomínají barokní kašny s korunovaným písmenem "L". Leopold se také pokusil o barokní dostavbu katedrály, tento příliš finančně náročný záměr pak dlouho připomínaly rozestavěné pilíře. Leopold nechal za Jelením příkopem roku 1680 postavit divadlo. V letech 1694-1695 pak nechal vystavět novou monumentální jízďárnu, jejímž architektem byl J. B. Mathey.

Pražský hrad za vlády Habsburků v 18. století

Pražský hrad zažil během dvacátých let 18. stol. tři velké vskutku barokní slavnosti - korunovaci císaře Karla VI. českým králem (1723) a slavnosti u příležitosti blahorečení (1721) a svatořečení (1729) Jana Nepomuckého. S jeho blahorečením a svatořečením pak souvisela stavba kaple sv. Jana Nepomuckého při svatojiřské bazilice nebo zřízení stříbrného náhrobku světce ve svatovítské katedrále.

Vláda Marie Terezie byla poznamenána válkami, které se značně dotýkaly i přímo Pražského hradu. Pražský hrad byl obléhán Francouzi (1741) i Prusy. Marie Terezie se nechala roku 1743 korunovat českou královnou, ale tato narychlo uspořádaná korunovace se nemohla co v pompě rovnat korunovaci Karla VI. V letech 1755-1775 pak proběhla obrovská přestavba západní části hradního areálu, při níž dostal Nový královský palác svou dnešní jednotnou fasádu a úplně nově vzniklo tzv. court d'honore (čestné nádvoří) - I. nádvoří. Ze stavebně nesourodého hradu se tak měla stát reprezentativní královská (i císařská) rezidence zámeckého charakteru. Architektem této přestavby ve stylu vídeňského barokního klasicismu byl Niccolo Paccassi.

Plán Pražského hradu z r. 1791

Pražský hrad za vlády Habsbursko-Lotrinské dynastie

Josef II. zrušil klášter sv. Jiří a zřídil zde kasárna. Právo korunovat českou královnu tehdy přešlo z abatyně kláštera sv. Jiří na abatyni blízkého Ústavu šlechticů.

Pražský hrad jako prezidentská rezidence

Plečnikovo schodiště vedoucí do Španělského sálu

Se vznikem První republiky vyvstala i nutnost přestavby Hradu k jeho novým funkcím. Ta se stala dílem architekta slovinského původu Jože Plečnika a realizována byla pod záštitou prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka.

Plečnik navrhnul též dlaždění nádvoří, prezidentskou rezidenci a přestavěl hradní zahrady obdobným přístupem, který užil Ieoh Ming Pei při úpravách Louvru o mnoho let později. Ten se vyznačoval užitím rázné modernity, která však dokázala citlivě integrovat dědictví minulosti. Stejně jako Pei, byl i Plečnik cizincem (profesorem na pozvání Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze), který vyhrál zakázku na základě soutěže, a jehož konečné architektonické řešení bylo ve své době ostře kritizováno.

Od vchodu do prvního nádvoří vedl Plečnik sloupořadí v plné výši budovy, které jej spojilo se Španělským sálem. Jednalo se o jednoduché sloupořadí v ionském stylu zastřešené kazetovým stropem. Čelní stěna se vstupem (přes Rotmayerův sál) vedoucím do Španělského sálu byla pojata jako triumfální brána.

Sám Plečnik se nedožil realizace všech svých projektů. Například výstavní síň v Jízdárně Pražského hradu byla dokončena až po válce v roce 1949 pod vedením jeho nástupce Pavla Janáka.

Prezidentský balkón na nádvoří Pražského hradu)

Objekty Pražského hradu

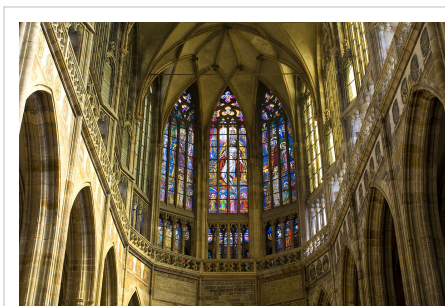
Budovy Pražského hradu zastupují prakticky všechny architektonické styly minulého tisíciletí:

Kostely a kaple

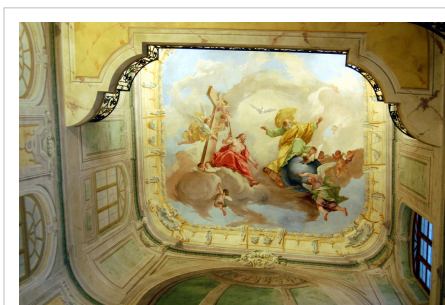
- Katedrála svatého Víta, Václava a Vojtěcha (uvnitř Hrobka českých králů a kaple Svatováclavská)
- Bazilika svatého Jiří
- Kaple svatého Kříže
- Kostel Všech svatých
- Kaple Nejsvětější Trojice v Ústavu šlechticů (bývalý Rožmberský palác)

Kláštery

- Klášter svatého Jiří

Interiér katedrály sv. Víta

Kaple Nejsvětější Trojice v Ústavu šlechticů,
pohled na strop

Paláce

- Starý královský palác
- Nový královský palác
- Letohrádek královny Anny
- Lobkovický palác
- Ústav šlechtičen (bývalý Rožmberský palác)

Druhé nádvoří v Novém královském paláci

Sály

- Vladislavský sál
- Španělský sál
- Rudolfova galerie
- Sloupová síň

Věže

- Daliborka
- Prašná věž - Mihulka
- (Nová) Bílá věž
- Bílá věž
- Černá věž
- Jižní věž (brána)
- Biskupská (Matematická) věž

Zámek

- Zámek Míčovna

Další objekty

- Prašný most
- Zlatá ulička
- Staré proboštství
- Kapitulní děkanství
- Jízdárna Pražského hradu
- Lví dvůr
- Velká míčovna
- Zvon Zikmund
- obelisk na 3. hradním nádvoří

Sochy a sousoší

- Sousoší Souboj Titánů
- Socha svatého Jiří
- Socha svatého Petra
- Socha svatého Pavla
- Socha svatého Václava
- Socha Ponocný (Jelení příkop)
- Socha mládí
- Socha Dobrý pastýř (Rajská zahrada)
- Socha Vítěz (u Letohrádku královny Anny v Královské zahradě)
- Alegorie noci
- Sochy Antická božstva (Hartigovská zahrada)

Studny a kašny

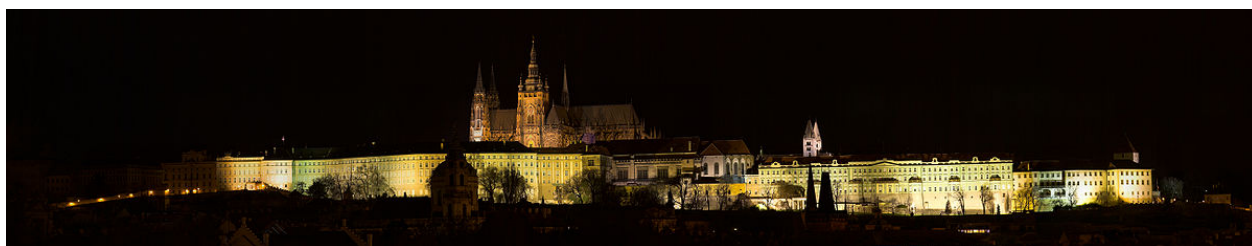
- Zpívající fontána (u Letohrádku královny Anny v Královské zahradě)
- Herkulova kašna (zahrada Na valech)
- Studna s renesanční mříží (na 2. nádvoří)
- Orlí kašna (3. nádvoří)
- Medvědí kašna

Zlatá ulička

Zahrady

- Jelení příkop
- zahrada Na Baště
- Královská zahrada
- zahrada Na Valech
- Rajská zahrada
- Palácové zahrady pod Pražským hradem

Panorama hradu v noci

Odkazy

Reference

- [1] *Prague Castle* [online]. Lonely Planet, [cit. 2011-09-28]. Dostupné online. (<http://www.lonelyplanet.com/czech-republic/prague/sights/castle/prague-castle>) (anglicky)

Literatura

Obecné

- KOLEKTIV AUTORŮ ZA VEDENÍ A REDAKCE PAVLA VLČKA. *Umělecké památky Prahy. Pražský hrad a Hradčany*. 1. vyd. Svazek 4. Praha : Academia, 2000. 521 s. (Umělecké památky Prahy.) Obsahuje bibliografii a rejstříky. ISBN 80-200-0832-2.
- Chotěbor Petr, *Pražský hrad*, podrobný průvodce, Praha 1994.
- *Příběh Pražského hradu*. 1. vyd. Praha : Správa Pražského hradu, 2003. 493 s. ISBN 80-86161-72-2.

Pražský hrad ve středověku

- Ivana Boháčová: *Pražský hrad v období velkomoravském. (Die Prager Burg in Großmährischer Zeit)*. In: Richard Marsina/ Alexander Ruttkey (Hrsg.): *Svätopluk 894-1994*. Nitra 1997, S. 33-40.
- Ivana Boháčová: *Zum Befestigungssystem der Přemyslidenburgen (am Beispiel der archäologischen Untersuchungen in der Prager Burg und in Stará Boleslav)*. In: Joachim Henning / Alexander T. Ruttkey (Hrsg.): *Frühmittelalterlicher Burgenbau in Mittel- und Osteuropa*. Tagung Nitra 7.-10. Oktober 1996. Bonn 1998, S. 37-47.
- Ivana Boháčová: *Das archäologische Areal auf dem III. Hof der Prager Burg und seine Bedeutung für die Erforschung der Chronologie Mittelböhmens im frühen Mittelalter. (Archeologický areál III. nádvoří Pražského hradu a jeho význam v kontextu studia chronologie středních Čech.)* In: Luděk Galuška / Pavel Kouřil / Z. Měřinský (Hrsg.): *Velká Morava mezi východem a západem. Großmähren zwischen West und Ost*. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Uherské Hradiště, Staré Město 28.9-1.10.1999. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 17. Brno 2001. S. 69-75.
- *Castrum Pragense 1*. Praha 1988.
- *Castrum Pragense 2*. Praha 1999.
- ČELAKOVSKÝ, Jaromír, a kol. *O král. hradě pražském*. Praha : Sborník věd právních a státních, 1907. Dostupné online. (<http://kramerius.mlp.cz/kramerius/handle/ABG001/62784>)
- Tomáš Durdík, Petr Chotěbor: *Zur Gestalt des romanischen Palas der Prager Burg*. In: *Schloß Tirol. Saalbauten und Burgen des 12. Jahrhunderts in Mitteleuropa*. Forschungen zu Burgen und Schlössern 4. München, Berlin 1998. S. 197-204.
- FIALA, Karel. *Hrad pražský v době románské*. Praha : Společnost přátel starožitností, 1933. Přehled stavební činnosti nejstarší doby dokumentovaný na plánu Hradu s vyznačením jednotlivých budov.. Dostupné online. (<http://kramerius.mlp.cz/kramerius/handle/ABG001/124930>)
- Jan Frolík: *Prague Castle - 70 Years of Archaeological Excavations*. In: Čeněk Staňa / Lumír Poláček (Hrsg.): *Frühmittelalterliche Machtzentren in Mitteleuropa. Mehrjährige Grabungen und ihre Auswertung*. Symposium Mikulčice 5.-9. September 1994. Internationale Tagungen in Mikulčice 3. Spisy Arch. Ústavu AV ČR Brno 6. Brno 1996. S. 159-166.
- Jan Frolík: *Nejstarší církevní architektura na Pražském hradě - současný stav poznání. (Zur ältesten Kirchenarchitektur auf der Prager Burg - gegenwärtiger Erkenntnisstand.)* In: Luděk Galuška / Pavel Kouřil / Z. Měřinský (Hrsg.): *Velká morava mezi východem a západem. Großmähren zwischen West und Ost*. Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Uherské Hradiště, Staré Město 28.9-1.10.1999. Spisy archeologického ústavu AV ČR Brno 17. Brno 2001. S. 107-113.

- Jan Frolík / Milena Bravermanová, *Die Prager Burg*. In: Alfried Wiczorek/ Hans-Martin Hinz (Hrsg.): *Europas Mitte um 1000*. Bd. 1. Stuttgart 2000, S. 376-378.
- Frolík, J./ Maříková-Kubková, J. / Růžičková, E. / Zeman, A.: *Nejstarší sakrální architektura Pražského hradu. Výpověď archeologických pramenů. (Die ältesten Kirchenbauten der Prager Burg aufgrund der archäologischen Quellen.)* Castrum Pragense 3. Praha 2000.
- Jan Frolík / Zdeněk Smetánka: *Archeologie na Pražském hradě*. Praha, Litomyšl 1997.
- F. Kašička: *Staré purkrabství Pražského hradu - výsledky poslední stavebně historické analýzy. (Der Alte Burggrafpalast in der Prager Burg - Ergebnisse der letzten bauhistorischen Analyse.)* Archaeologica Historica 14, 1989, S. 203-212.
- F. Kašička: *Ze starší historie Ústavu šlechtičen na Pražském hradě. (Aus der älteren Geschichte des Instituts der Edelfrauen auf der Prager Burg.)* Archaeologica Historica 22, 1997, S. 129-144.
- D. Líbal: *Stavební vývoj Starého paláce Pražského hradu do husitských válek do úrovně Vladislavského sálu. (Bauentwicklung des Alten Palastes der Prager Burg bis zu den Husitenkriegen und bis zum Niveau des Wladislawschen Saales.* Castellologica bohemica 7, 2000, S. 61-74.
- Mediaevalia Archaeologica 3 (Praha 2001).
- Jiří Sláma: *Hrob K1 na Pražském hradě. (Das Grab K1 auf der Prager Burg.)* Studia Mediaevalia Pragensia 4. Praha 1999. S. 117-122.
- K. Tomková: *Noch einmal zu den Anfängen der Prager Burg. (Ještě jednou k počátkům Pražského hradu).* In: Kubková, J./ Klápště, J./ Ježek, M./ Meduna, P. et al. (Hrsg.), *Život v archeologii středověku. (Das Leben in der Archäologie des Mittelalters).* Festschrift M. Richter und Z. Smetánka. Praha 1997, S. 630-638.

Externí odkazy

Souřadnice: 50°5′27.8″ s. š., 14°24′6″ v. d.

- Oficiální stránky Hradu (http://www.hrad.cz/cz/prazsky_hrad/navsteva_hradu.shtml)
- Kulturní akce na Hradě (<http://www.kulturanahrade.cz/>)
- Živý pohled na Hrad webkamerou (<http://www.praguecamera.net/cz/>)
- Proměny Karlova Hradu – filmový dokument o Pražském hradu (<http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/10096383790-promeny-karlova-hradu.html>)

Související články

- Kancelář prezidenta republiky
- Správa Pražského hradu
- Hradní stráž

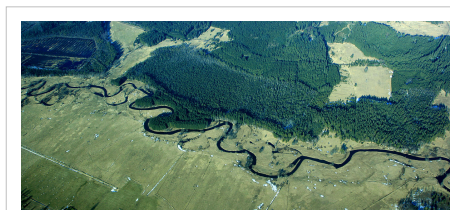
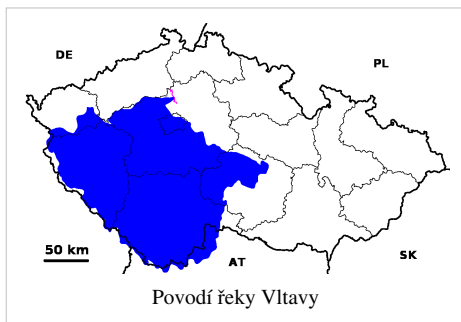
Vltava

Tento článek pojednává o české řece. Další významy jsou uvedeny v článku Vltava (rozcestník).

Vltava	
	
Pohled na Vltavu z pražské Letné	
Základní informace	
Délka toku	430 ^[1] km
Plocha povodí	28 090 km ²
Průměrný průtok	Vraňany 151,0 m ³ /s
Světadíl	Evropa
Hydrologické pořadí	1-06-01-001
Pramen	
Šumava, Česká republika 48°58′29″ s. š., 13°33′39″ v. d. ^[2] 1173,54 ^[3] m n. m.	
Ústí	
do Labe u Mělníka 50°20′49″ s. š., 14°28′30″ v. d. ^[4] 156,18 m n. m.	
Protéká	
 Česko (<i>Jihočeský kraj - České Budějovice, Středočeský kraj, Praha</i>)	
Úmoří, povodí	
Atlantský oceán, Severní moře, Labe, povodí Vltavy (Česko 95,63%, Rakousko 3,28%, Německo 1,09%)	

Vltava (německy *Moldau*) je se 430 km (433 km) nejdelší řeka v České republice. Pramení na Šumavě, protéká mimo jiné Českým Krumlovem, Českými Budějovicemi a Prahou a ústí zleva do Labe v Mělníku. Povodí Vltavy s přítoky Malší, Lužnicí, Otavou, Sázavou a Berounkou zaujímá jižní polovinu Čech a spolu s Labem, jehož přítokem Vltava je, vytváří systém odvodňující Čechy téměř celé. Povodí řeky je 28 090 km² (z toho 27 006,70 km² v Česku).

Průběh toku

Meandry Teplé Vltavy jihozápadně od Volar

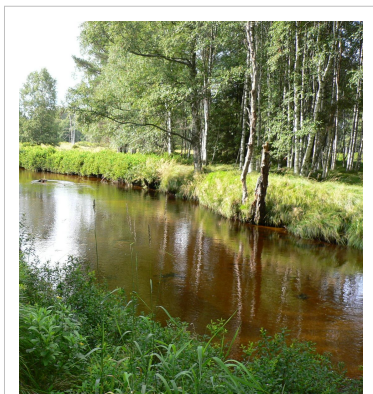
Teplá Vltava, která je považována za hlavní pramennou větev, pramení na východním svahu Černé hory (1 315 m) na Šumavě ve výšce 1 172 m nad mořem jako **Černý potok**. Jeho pramen je znám jako chráněné území Pramen Vltavy. Prvních 5 km teče severním směrem, od soutoku s Kvildským potokem v Kvildě obrací nadlouho svůj tok k jihovýchodu. Od ústí Vydřího potoka v obci Borová Lada (890 metrů nad mořem) nese říčka název **Teplá Vltava**, záhy přibírá Vltavský potok, známý též jako **Malá Vltava**. Ten pramení v Pláňském polesí ve výšce 1 158 m nad mořem. Protéká Horní Vltavicí a poté v Lenoře (756 metrů nad mořem) získává vody Řasnice, zvané také **Travnatá Vltava**. Za Lenorou má řeka jen nepatrný spád a vytváří v ploché krajině rozsáhlé mokřady s mnoha meandry, souhrnně zvané Vltavský luh. Zde uprostřed 1. zóny NP Šumava Mrtvý luh se v nadmořské výšce 731 m u osady Chlum stékají **Teplá a Studená Vltava**. Ta pramení na druhé straně hranic v Bavorsku západně od obce Haidmühle pod německým názvem *Altwasser* nebo *Kalte Moldau*. Od soutoku obou hlavních pramenných toků Teplé a Studené

Vltavy tak řeka po zbytek své cesty nese jméno **Vltava**.

U Nové Pece se Vltava rozlévá do širokého a dlouhého přehradního jezera, které vzniklo přehrazením jejího toku u obce Lipno nad Vltavou. Za Lipnem protéká řeka romantickým skalnatým údolím pod Čertovou stěnou (tento její úsek se nazývá Čertovy proudy) a směřuje k vyrovnávací nádrži Lipno II těsně před Vyším Brodem. V úseku mezi přehradní hrází Lipno a Vyším Brodem je koryto řeky téměř bez vody (přehrada je povinna udržovat minimální průtok 2 krychlové metry vody za sekundu), protože většina vod z Lipenského jezera je odváděna kanálem od podzemní elektrárny do vyrovnávací nádrže Lipno II. Pouze výjimečně se průtok zvyšuje - buďto za přebytku vody v nádrži, nebo u příležitosti vodáckých závodů, neboť úsek Čertových proudů je považován za jednu z nejtěžších vodáckých a slalomových tras na světě. Takové akce ovšem vyžadují průtok 20-30 metrů krychlových vody za sekundu.

Pramen Teplé Vltavy

Vltava před nádrží Lipno

Související informace naleznete v článku Vltava, vodácký úsek Vyšší Brod - Boršov nad Vltavou.

Za Vyším Brodem protéká Vltava otevřenější krajinou a stáčí svůj tok k severu. Četnými zákruty protéká turisticky atraktivní oblastí s řadou kulturně historických památek situovaných obvykle v těsné blízkosti řeky. Její tok směřuje k hradu Rožmberk, protéká městečkem Větrní a skalnatým údolím vstupuje do Českého Krumlova.

Tok Vltavy směřuje odtud dále na sever, protéká kolem kláštera Zlatá Koruna, mjí bývalé keltské oppidum Třisov a obtéká skalnatý ostroh se zříceninou hradu Dívčí kámen. Pak již pokračuje rovinatou Českobudějovickou pánví k Českým Budějovicím (řkm 239,6). Zde přibírá vody řeky Malše. Za městem pokračuje tok Vltavy kolem obce Hluboká nad Vltavou a směřuje k Hněvkovické přehradě, která zajišťuje vodu pro Jadernou elektrárnu Temelín. Odtud až za Prahu vytváří řeka hluboké a úzké údolí, které se rozšiřuje jen na několika místech. Protéká Týnem nad Vltavou a za ním přibírá vody řeky Lužnice.

Až k Týnu nad Vltavou však již zasahuje hladina dalšího stupně Vltavské kaskády, Orlické přehrady, pojmenované podle známého zámku Orlík. Jezero pohltilo i soutok Vltavy s Otavou u hradu Zvíkova. Za hrází Orlické přehrady pokračuje tok Vltavy dále k severu. V úseku před Prahou zadržují vody Vltavy ještě další čtyři přehrady Vltavské kaskády - Kamýčká, Slapská, Štěchovická a Vranská.

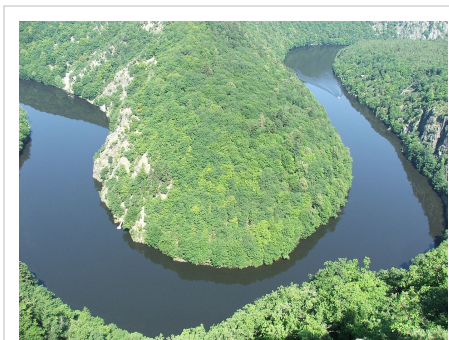
U Davle leží v řece Ostrov sv. Kiliána, na němž do roku 1419 stával Ostrovský klášter. V těchto místech se zprava vlévá řeka Sázava, o něco dále na okraji Prahy za Zbraslaví zleva řeka Berounka. Po průtoku hlavním městem se Vltava teprve v Kralupech nad Vltavou vymaňuje z úzkého údolí do roviny a u Mělníka ve výšce 156 m n. m. se vlévá do Labe. Ačkoliv je k místu soutoku delší a vodnější, nese tok dále oproti zvyklostem jméno Labe. To protéká Německem a ústí do Severního moře.

Vltava z českokrumlovského hradu

Hráz Slapské přehrady

Jeden z hluboce zaříznutých meandrů, typických pro střední tok Vltavy, zde zatopený vodní nádrží Štěchovice

Větší přítoky

(levý / pravý, říční kilometr od pramene k ústí)

- Kvildský potok (L, řkm 424,1)
- Bučina (P, řkm 422,6)
- Vydří potok (L, řkm 416,8)
- Vltavský potok (Malá Vltava) (P, řkm 416,0)
- Račí potok (L, řkm 404,5)
- Kubohuřský potok (L, řkm 402,8)
- Kaplický potok (L, řkm 396,5)
- Řasnice (Travnatá Vltava) (P, řkm 394,3)
- Volarský potok (L, řkm 378,9)
- Studená Vltava (P, řkm 376,7)
- Jezerní potok (P)
- Olšina (L)
- Větší Vltavice (P, řkm 314,5)
- Branná (L, řkm 297,9)
- Polečnice (L, řkm 281,3)
- Jílecký potok (P)
- Křemžský potok (Křemže) (L, řkm 258,6)
- **Malše** (P, řkm 240,0)
- Dehtářský potok (L, řkm 231,9)
- Bezdrevský potok (L, řkm 231,0)
- **Lužnice** (P, řkm 202,2)
- Hrejkovický potok (P)
- **Otava** (L, řkm 169,1)
- Brzina (P, řkm 126,9)
- Musík (P, řkm 106,8)
- Mastník (P, řkm 104,6)
- Kocába (L, řkm 82,8)
- **Sázava** (P, řkm 78,3)
- Bojovský potok (L, řkm 75,2)
- **Berounka** (L, řkm 63,4)
- (viz též Seznam řek a potoků v Praze)
- Botič (P, řkm 55,2)
- Rokytka (P, řkm 47,4)
- Litovický potok (Šárecký potok) (L, řkm 42,7)
- Zákolanský potok (L)
- Bakovský potok (L)

Plocha povodí na území ČR

- 3 370 km² horní Vltava (po soutok s Lužnicí)
- 3 527 km² Lužnice
- 3 774 km² Otava
- 4 349 km² Sázava

Vltava před centrem Prahy, pohled po proudu z Branického mostu, levý břeh lemují Barrandovské skály

Vltava za Prahou, pohled z Levého Hradce k Řeži

Pohled z Mělníka na soutok Labe a Vltavy, na rovinatém území sevřeném oběma řekami lužní les Úpor

- 8 823 km² Berounka
- 3 020 km² střední a dolní Vltava
- 26 863 km² celkem na území ČR - zbytek zasahuje na území Rakouska 921 km² (především povodím Lužnice a Malše) a na území Německa 306 km² (především povodím Berounky a Studené Vltavy)

Vodní režim

Vybrané hlásné profily:

místo	říční km	plocha povodí	průměrný průtok (Qa)	stoletá voda (Q100)
Lenora	396,20	175,80 km ²	3,1 m ³ /s	113 m ³ /s
Chlum (Volary)	377,70	347,01 km ²	5,9 m ³ /s	217 m ³ /s
Vyšší Brod	319,00	997,38 km ²	13,4 m ³ /s	374 m ³ /s
Český Krumlov	284,50	1339,22 km ²	16,8 m ³ /s	489 m ³ /s
České Budějovice	238,80	2849,82 km ²	27,6 m ³ /s	908 m ³ /s
VD Orlík (Solenice)	144,65	12106,00 km ²	83,4 m ³ /s	2180 m ³ /s
VD Vrané	71,40	17784,60 km ²	110,0 m ³ /s	2670 m ³ /s
Praha-Velká Chuchle	60,08	26730,71 km ²	148,0 m ³ /s	4020 m ³ /s
Vraňany	11,30	28057,41 km ²	151,0 m ³ /s	4090 m ³ /s

Využití

Vodní díla na Vltavě

O historii usplavňování Vltavy a o přehradách a údolních nádržích čtěte také v článku Vltavská kaskáda.

Závod Horní Vltava

- řkm 329,54 **Přehrada Lipno I** (1952–1959), plocha nádrže 48,7 km², 725,6 m n. m.
- řkm 319,12 **Přehrada Lipno II**
- řkm 233,0 jez České Vrbné (1968), plavební komora postavena roku 2010, na místě vorové propusti postavena elektrárna. V blízkosti slalomová dráha z roku 1983
- řkm 228,8 jez Hluboká nad Vltavou (1935), plavební komora není, zatím jen vorová propust
- řkm 210,39 **Přehrada Hněvkovice** (1986–1992), stavební část plavební komory vystrojena a uvedena do provozu roku 2010, plocha nádrže 2,68–3,21 km²
- řkm 208,9 starý jez Hněvkovice, 354,79 m n. m., projektována rekonstrukce s výstavbou plavební komory
- řkm 206,5 (studovaná možnost výstavby nového jezu Týn nad Vltavou s plavební komorou. Od výstavby upuštěno.
- řkm 200,41 **Přehrada Kořensko** (1986–1991), plavební komora dokončena roku 2000.

Závod Dolní Vltava

- (řkm 193 Rejsíkov)
 - řkm 159,9 Žďákovský most
 - řkm 144,70 **Přehrada Orlík** (1954–1966), plavební zařízení pro velká plavidla (šikmé kolejové zdvihadlo doplněné v horní části plavební komorou) nedokončeno, pouze šikmé kolejové zdvihadlo pro sportovní plavidla do 3,5 t. Plocha nádrže 27,3 km², max. 354 m n. m., min. 347,6 m n. m.
 - řkm 134,73 **Přehrada Kamýk** (1956–1962), s plavební komorou
 - řkm 91,69 **Přehrada Slapy** (1951–1954), výtah pro lodě (svislé nebo šikmé zdvihadlo) není dokončen, plocha nádrže 13,92 km²
-

Schema vltavské vodní cesty.
- řkm 84,44 **Přehrada Štěchovice** (1937–1945), s plavební komorou, délkově přizpůsobenou proplavení vorů, plocha nádrže 1,14 km²
 - řkm 71,33 **Přehrada Vrané nad Vltavou** (1930–1936) s plavební komorou, plocha nádrže 2,51 km²
 - řkm 62,9 plavební komora Modřany (jez Modřany)
 - řkm 53,7 plavební komora Smíchov (oddělený kanál od Šítkovského jezu k jezu u Sovových mlýnů)
 - řkm 50,5 plavební komora Štvanice (jez u začátku Štvanice)
 - řkm 43,5 plavební komora Podbaba, plavební kanál Podbaba–Troja, délka 3,5 km (Trojský jez a sportovní kanál na pravé straně)
 - řkm 35,9 plavební komora Roztoky, plavební kanál Roztoky–Klečany, délka 1,4 km (jez Klečany)
 - řkm 26,7 plavební komora Dolánky (jez Dolany)
 - řkm 17,9 plavební komora Měříjovice (jez Nelahozeves–Veltrusy)
 - řkm 0,9 plavební komora Hořín, plavební kanál Mělník–Vraňany, délka 10,1 km

Vodáctví

Související informace naleznete v článku Vltava, vodácký úsek Vyšší Brod - Boršov nad Vltavou.

Vodácky nejvyužívanější je Vltava v úseku z Vyššího Brodu do Boršova nad Vltavou.

Etymologie

Název řeky pochází ze starogermánského slovního spojení „Wilth“-„ahwa“, „divoká, dravá voda“. Ve *Fuldských análech* z roku 872 je tento název doložen jako „Fuldaha“, v roce 1113 jako „Wultha“. V Kosmově kronice se roku 1125 poprvé objevuje v počeštěné podobě jako „Wlitaau“.^[5]

Odkazy

Související články

- Osobní vodní doprava na Vltavě
- Povodeň v Česku (2002)
- Přívozy na Vltavě
- Seznam mostů přes Vltavu
- Seznam pražských mostů
- Vltavská kaskáda
- Voroplavba, Vaziště

Poznámky

- [1] Hlavní tok nese od pramene k ústí postupně názvy Černý potok, Teplá Vltava (54,30 km) a Vltava (376,97 km).
- [2] http://toolsserver.org/~geohack/geohack.php?language=cs¶ms=48_58_29_N_13_33_39_E_region:CZ_scale:100000
- [3] Pramen Teplé Vltavy - výškový rozdíl mezi pramenem Teplé Vltavy a ústím Vltavy do Labe je 1016 m. Soutok Teplé a Studené Vltavy je v nadmořské výšce 715,21 m
- [4] http://toolsserver.org/~geohack/geohack.php?language=cs¶ms=50_20_49_N_14_28_30_E_region:CZ_scale:100000
- [5] SKÁLA, Emil. Jazykové dějiny Šumavy. In MAIDL, Václav. *Znovuobjevené Šumava*. 1. vyd. Klatovy : Okresní muzeum Klatovy, 1996. ISBN 80-900253-7-4. s. 15–16.

Externí odkazy

- Album současných a historických fotografií řeky Vltavy (<http://vltava.logout.cz/>)
- Hlásné profily (<http://hydro.chmi.cz/hpps/main.php?kat=HLPRF>)
- Povodí Vltavy (<http://www.pvl.cz/>)
- Potenciál splavnění vltavské vodní cesty (<http://www.cityplan.cz/doprava/mmr/A2/textA2.pdf>) (CityPlan spol. s r. o. 2004–2005)
- Kilometráž Vltavy (vodácká) (<http://www.vena.cz/poznamky/vodactvi/kilometraz-vltavy>)
- VÚV T.G.Masaryka - Oddělení GIS - Charakteristiky toků a povodí ČR (Vltava, Teplá Vltava) (<http://www.vuv.cz/oddeleni-gis/index.php?id=24&PHPSESSID=a8ee6db5fafbea8f9fb15e80c6677b16>)
- Vltava (Cyklus České televize Vodácká putování) - video on-line v archivu ČT (<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/407233100141002-vodacka-putovani/>)

Zdroje článků a přispěvatelé

Praha *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?oldid=8019772> *Přispěvatelé:* -jkb-, -xfi-, 1994, ABC2, Aaa, Adam Hauner, Adam Zivner, Adamcervenka, Aktron, Alexandre Gilbert, AndreyPutilov, Andrzej, Astalavista, B.Lass-cz, Ben Skála, Beowulf, Beren, Berenika79, Bilboq, Blahma, Bluewind, Bohdees, Bohemianroots, Budulínek, CYBERDEMON, Che, Chestnut, Chevees, Chmee2, Cinik, Colorko, CommonsDelinker, Cons, CoolAdik, Daniel Baránek, Danny B., Darios, Dassia, David Kennedy, Defr123, Designpoint, Dezidor, Diligent, Dr.Streda, Draceane, Draffix, Egg, Elm, Ephemeride, Etymol, Fagnes, Faigl.ladislav, Ferri Brodže, Fext, Flere-Imahio, Fox Mulder, Frish, Fstab, Gaj777, Gepard, Gumruch, Had01, Hadonos, Hagar, Harold, Hashar, Hidalgo944, Honem, Honza Záruba, Honza chodec, Horst, Hugo, Hustoles, Hustosef, Hypertornado, Iaroslavvs, Ioannes Pragensis, JAn Dudík, JOtt, Jagro, Jakub Onderka, Jakub.skrdlík, Jan Jansson, Jan Množný, Jan Polák, Japo, Jasan.Tywoga, Jedudedek, Jenist, Jerry rankankan, Jerzstrzelecki, Jhendin, Jiekeren, Jirka O., Jirka.h23, JiříKozelek, Jklamo, Joker Island, Jowe, Juandev, Jvs, K123456, Kacir, Karakal, Karakoram, Karel, Karfik, Kasurgis, Kirk, KlokaneK, Kmenicka, Kokpit, Kozibrada, Kozuch, Kralishek, Kronn, Kubiik, Kuvaly, Káně, Lalina, Li-sung, Limojoe, Linuxbeak, Londo, Loupeznik, Lovecz, Ludek, Luka, Lukash19933, Luksatka, M97uzivatel, Makysx, Malis, Malýčtenáf, Manka, Martesing, Marturius, Melebius, Meluzína, Mercy, Miaow Miaow, Milda, Millenium187, Miloš Hlávka, Miraceti, Mircea, Mirekk, MiroslavJosef, Mojza, Moravan, Moravské záškodník, Mormegil, Moskwich, Mr. Richard Bolla, Mychajlo, Márton CZ-HU, Nadkachna, Nick-hluk, Nolanus, Nolon3, Nádvorník, Oashi, Oiawzgnb, Okino, Ondrej.konicek, OndrejKonarik, Otis, PB0305, Packa, Paddy, Pan BMP, Pastorius, Paul E, Pazuzu, Pazzinibomber, Perid, Pesos, Pete, Petr C., Petr Kopač, Petr Kovář, Petr Čaněk, Petrus, Podzemnik, Poko, PopchocK007, Popek123, Porthos, Postrach, Power, Prostejovičky, Radek Linner, Ralf Roletschek, Rashack, Reaperman, Ria, Rybioko, Sapfan, Scoot, Sebesta, Sevela.p, Shimanski, Siemens-ales, Skoll, Skot, Slaigo, Slimejs, Slunickoh, Snek01, Solenský, Spock lone wolf, Stay cool, Sudo77, Suisui, Sumil, Sumivec, Svajcr, TI58C, Tadeáš.Dohňanský, Tehoř, Tíjuan, Timichal, Titl, Tlusfa, Tomas.urban, Trachemys, Tutatapy, Utar, V. Z., ViR WiKiPeD, Vita.Jindra, VoxPoPaPuLi, Vrba, VrhL, Vyky, Webkid, Wiki-vr, WikiHannibal, Wikichico, Wikimol, Xkomeczax, Yopie, Yuhú, ZK001, Zadetka, Zeman, Zet, Zirland, Zoner60, ŠJú, Školitel, 521 anonymní úpravy

Pražský hrad *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?oldid=7954463> *Přispěvatelé:* Adam Hauner, Adam P., Adam Zivner, Aktron, AndreyPutilov, Avayak, Bazi, Bertik, Besip, BilboqCyborg, BobM, CYBERDEMON, Che, Chmee2, Daniel Baránek, Darios, David Kennedy, Diligent, Dzarda, El Barto, Fvilim, Grw, Harold, Heymnameislmafao123, Hugo, Ioannes Pragensis, Jagro, Jan Joska, Jan Pospíšil, Jerry rankankan, Jj14, Jklamo, Joli, Juandev, Jvs, Kacir, Karel, Kf, Kirk, Kofroň, Krték76, Krvesaj, Ladin, Lenka64, Limojoe, Loupeznik, Ludek, Magairlin, Manka, Marek Koudelka, Martin Kotačka, Mercy, Milda, Mince, Mirek256, MiroslavJosef, Mojza, Mormegil, Oashi, Packa, Packare, Pastorius, Petr.adamek, Phrps04, Podzemnik, Pudelek, Pzika, Sandik, Sinuhe, Skot, Snek01, Sokoljan, Tadeáš.Dohňanský, Tlusfa, Tomas62, Trachemys, VitVit, Wiki-vr, ZK001, Zyto, ŠJú, 65 anonymní úpravy

Vltava *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?oldid=8032867> *Přispěvatelé:* -xfi-, Adam Hauner, Akil, Aktron, Beowulf, BilboqCyborg, Che, Chmee2, Cinik, Dan7264, Danny B., Dingoa, Doktory, Egg, Ervinpospisil, Faigl.ladislav, Grw, Hadonos, Harold, Havel1997, Honza Záruba, Ioannes Pragensis, JAn Dudík, JOtt, Japo, Jenda021, Jirka Dl, JirkaSv, Jowe, Jvs, Karel Hudera, Kf, Kotec, Kozuch, Kronn, Kubiik, Kusurija, Lalina, Lenka64, Li-sung, Ludek, Marquez, Marturius, Mercy, Miaow Miaow, Miraceti, Mircea, MiroslavJosef, Mmh, Mojza, Niaz89, Nádvorník, Okurka, Packa, Pastorius, Petr Kopač, Petr.adamek, Porthos, Radek Linner, Rawe, Rhymeless, Robzle, Silesianus, Sumivec, Svick, Tlusfa, V. Z., Zagothal, ŠJú, 23 anonymní úpravy

Zdroje obrázků, licence a přispěvatelé

- Soubor:Prague Montage.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Montage.jpg *License:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatel:* derived collage uploaded by Tadeáš.Dohnánský
- Soubor:Flag of Prague.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Prague.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* —
- Soubor:Praha CoA CZ.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_CoA_CZ.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Remade to SVG by user:Petr Dlouhý
- Soubor:2004 Praha.png** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:2004_Praha.png *License:* Creative Commons Zero *Přispěvatel:* Fext
- Soubor:Prague panorama.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_panorama.jpg *License:* Creative Commons Attribution-Share Alike *Přispěvatel:* Lukáš Hron
- Soubor:Josef Mathauser - Kněžna Libuše věští slávu Prahy.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Josef_Mathauser_-_Kněžna_Libuše_věští_slávu_Prahy.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Jedudek, Jinny
- Soubor:Nuremberg Chronicle f 229v 230r.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Nuremberg_Chronicle_f_229v_230r.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Michel Wolgemut, Wilhelm Pleydenwurff
- Soubor:František Xaver Sandmann (Franz Xaver Sandmann), Karlův Most, památná lpa.jpg** *Zdroj:* [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:František_Xaver_Sandmann_\(Franz_Xaver_Sandmann\)_Karlův_Most_památná_lpa.jpg](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:František_Xaver_Sandmann_(Franz_Xaver_Sandmann)_Karlův_Most_památná_lpa.jpg) *License:* Public Domain *Přispěvatel:* František Xaver Sandmann / Franz Xaver Sandmann (1805-1856)
- Soubor:Praha svým vítězným synům.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_svým_vítězným_synům.jpg *License:* Creative Commons Attribution 3.0 *Přispěvatel:* Dezidor
- Soubor:Prag ginger u fred gehry.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prag_ginger_u_fred_gehry.jpg *License:* GNU Free Documentation License *Přispěvatel:* Hans Peter Schaefer, <http://www.reserv-a-rt.de>
- Soubor:Prague CZ geomorphological subdivisions colour code.png** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_CZ_geomorphological_subdivisions_colour_code.png *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Miao Miao
- Soubor:Malá Strana a Petřín z Mánesova mostu.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Malá_Strana_a_Petřín_z_Mánesova_mostu.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* cs:ŠJů
- Soubor:Michelská teplárna.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Michelská_tepelárna.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Mychajlo
- Soubor:Prag wirt2 2002.png** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prag_wirt2_2002.png *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Original uploader was -jkb- at cs.wikipedia
- Soubor:Prag wirt1 2002.png** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prag_wirt1_2002.png *License:* GNU Free Documentation License *Přispěvatel:* -jkb- at cs.wikipedia
- Soubor:Wenzelsplatz-00.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Wenzelsplatz-00.jpg> *License:* Creative Commons Attribution 2.0 *Přispěvatel:* Björn Lácza
- Soubor:Národní galerie.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Národní_galerie.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Chmee2
- Soubor:PragueCathedral03.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:PragueCathedral03.jpg> *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* MathKnight and Zachi Evenor
- Soubor:Strahov Monastery 001.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Strahov_Monastery_001.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Y.Shishido
- Soubor:Praha, Liboc, Obora Hvězda, letohrádek Hvězda.JPG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Liboc_Obora_Hvězda_letohrádek_Hvězda.JPG *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Aktron, Jklamo, Packa
- Soubor:Prag staendetheater.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prag_staendetheater.jpg *License:* GNU Free Documentation License *Přispěvatel:* Diligent, Hpschaefer, Ludek, Packa, Paddy, ŠJů
- File:Bruner-Dvorak, Rudolf - Karluv most, povoden zari 1890.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Bruner-Dvorak_Rudolf_-_Karluv_most_povoden_zari_1890.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Rudolf Bruner-Dvořák (1864-1921)
- Soubor:Rudolf Bruner-Dvořák1.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Rudolf_Bruner-Dvořák1.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Original uploader was Zp at cs.wikipedia
- File:Kratky, Frantisek - Jubilejni vystava v Praze (1891).jpg** *Zdroj:* [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Kratky_Frantisek_-_Jubilejni_vystava_v_Praze_\(1891\).jpg](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Kratky_Frantisek_-_Jubilejni_vystava_v_Praze_(1891).jpg) *License:* Public Domain *Přispěvatel:* František Krátký (1851-1924)
- Image:Bridge of Francis I, Prague.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Bridge_of_Francis_I_Prague.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* František Frídřich (21. 5. 1829 – 23. 3. 1892)
- Image:FFřidřich, Praha, Prazsky hrad.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:FFřidřich_Praha_Prazsky_hrad.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* František Frídřich (21. 5. 1829 – 23. 3. 1892)
- Image:FFřidřich, Praha, Vladislavsky sal.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:FFřidřich_Praha_Vladislavsky_sal.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* František Frídřich (21. 5. 1829 – 23. 3. 1892)
- Soubor:Stanislav Tuma Cerninska Praha Hradcany 1980.JPG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Stanislav_Tuma_Cerninska_Praha_Hradcany_1980.JPG *License:* není známo *Přispěvatel:* Stanislav Tůma
- Soubor:Pohribny_Jan_1997-Letna-sign.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Pohribny_Jan_1997-Letna-sign.jpg *License:* není známo *Přispěvatel:* Jan Pohribný
- Soubor:Pohribny_Jan_2001-legs.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Pohribny_Jan_2001-legs.jpg *License:* není známo *Přispěvatel:* Jan Pohribný
- File:Praha 2010 volby do Zastupitelstva.png** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_2010_volby_do_Zastupitelstva.png *License:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatel:* User:Kokpit
- Soubor:Mikulas.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Mikulas.jpg> *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Karelj, User:Karelj
- Soubor:Katastrální mapa Prahy.PNG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Katastrální_mapa_Prahy.PNG *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Mapového náložník
- Soubor:Prague districts.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_districts.svg *License:* Creative Commons Attribution-Sharealike 3.0 *Přispěvatel:* Kubiik
- Soubor:Barrande bridge.JPG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Barrande_bridge.JPG *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Lovcež 19:08, 17 July 2006 (UTC)
- Soubor:Praha, Jiřího z Poděbrad, Přijíždějící vlak metra.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Jiřího_z_Poděbrad_Přijíždějící_vlak_metra.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* User:Aktron
- Soubor:Flag of Greece.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Greece.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* (of code) cs:User:xfi- (talk)
- Soubor:Flag of Israel.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Israel.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* AnonMoos, Bastique, Bobika, Brown spite, Captain Zizi, Cerveaugenie, Drork, Etams, Fred J, Fry1989, Geagea, Himasaram, Homo lupus, Humus sapiens, Klemen Kocjancic, Kookaburra, Luispihormiguero, Madden, Neq00, NielsF, Nightstallion, Oren neu dag, Patstuart, PeeJay2K3, Pumbaa80, Ramiy, Reisio, Rodejong, SKopp, Sceptic, SomeDudeWithAUserName, Technion, Typhix, Valentinian, Yellow up, Zscout370, 31 anonymní úpravy
- Soubor:Flag of the Netherlands.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_the_Netherlands.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Zscout370
- Soubor:Flag of Iraq.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Iraq.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Unknown, published by Iraqi goveremnt, vectorized by User:Militaryace based on the work of User:Hoshie
- Soubor:Flag of Japan.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Japan.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Various
- Soubor:Flag of Italy.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Italy.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* see below
- Soubor:Flag of Germany.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Germany.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Madden, User:Pumbaa80, User:SKopp
- Soubor:Flag of Portugal.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Portugal.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Vítor Luís Rodrigues, António Martins-Tuválkin, User:Nightstallion
- Soubor:Flag of Russia.svg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Russia.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Zscout370

Soubor:Flag of the United Kingdom.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_the_United_Kingdom.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Original flag by James I of England/James VI of ScotlandSVG recreation by User:Zscout370

Soubor:Flag of Luxembourg.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Luxembourg.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:SKopp

Soubor:Flag of South Korea.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_South_Korea.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Various

Soubor:Flag of Slovakia.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Slovakia.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* SKopp

Soubor:Flag of Sweden.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Sweden.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Jon Harald Soby

Soubor:Flag of Belgium (civil).svg *Zdroj:* [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Belgium_\(civil\).svg](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Belgium_(civil).svg) *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Bean49, David Descamps, Dbenbenn, Denelson83, Evanc0912, Fry1989, Gabriel trzy, Howcome, Ms2ger, Nightstallion, Oreo Priest, Rocket000, Rodejong, Sir Iain, ThomasPusch, Warddr, Zscout370, 4 anonymní úpravy

Soubor:Flag of France.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_France.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:SKopp, User:SKopp, User:SKopp, User:SKopp, User:SKopp, User:SKopp, User:SKopp

Soubor:Flag of the People's Republic of China.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_the_People's_Republic_of_China.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Drawn by User:SKopp, redrawn by User:Denelson83 and User:Zscout370 Recode by cs:User:-xfi- (code), User:Shizhao (colors)

Soubor:Flag of Hungary.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Hungary.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:SKopp

Soubor:Flag of Taiwan.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Taiwan.svg *License:* není známo *Přispěvatel:* -

Soubor:Flag of Poland.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Poland.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Mareklug, Wanted

Soubor:Flag of Finland.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Finland.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Drawn by User:SKopp

Soubor:Flag of the United States.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_the_United_States.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Dbenbenn, Zscout370, Jacobolus, Indolences, Technion.

Soubor:Flag of Austria.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Austria.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:SKopp

Soubor:Flag of Latvia.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Latvia.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:SKopp

Soubor:Flag of Lithuania.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Lithuania.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:SKopp

Soubor:Flag of Albania.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_Albania.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Dbenbenn

File:CharlesBridge-Prague.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:CharlesBridge-Prague.jpg> *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Daniel Baránek, Ludek, Paddy, TimShell

File:St. Vitus Cathedral 2007.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:St._Vitus_Cathedral_2007.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Arz

File:Prague old town square panorama.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_old_town_square_panorama.jpg *License:* Creative Commons Attribution 3.0 *Přispěvatel:* Estec GmbH, Billig Hotel in Prag

File:Parník Vyšehrad pod Vyšehradem.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Parník_Vyšehrad_pod_Vyšehradem.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0,2.5,2.0,1.0 *Přispěvatel:* Stanislav Jelen

File:Praha, Letná, pohled na Pařížskou ulici.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Letná_pohled_na_Pařížskou_ulici.JPG *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Aktron, Daniel Baránek, Karelj, Krokodyl, ŠJů

File:Náměstí Míru.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Náměstí_Míru.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* ŠJů. Later versions were uploaded by Che at cs.wikipedia.

File:Praha Narodní divadlo.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Narodní_divadlo.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.5 *Přispěvatel:* User:Che

File:Prazske-vystaviste-holesovice.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prazske-vystaviste-holesovice.jpg> *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Vity

File:AltneuschulPrague.agr.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:AltneuschulPrague.agr.jpg> *License:* GNU Free Documentation License *Přispěvatel:* User:ArnoldReinhold

File:Praha, Vítkov, památník II.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Vítkov_památník_II.JPG *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Aktron, Krokodyl, Raf24, ŠJů

File:Prague Zoo main entrance.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Zoo_main_entrance.JPG *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Miaow Miaow

File:PrahaJohnLennon1993.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:PrahaJohnLennon1993.jpg> *License:* Creative Commons Attribution 2.5 *Přispěvatel:* User:Infrogmaton

Soubor:Hradschin Prag.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Hradschin_Prag.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.5 *Přispěvatel:* Stefan Bauer, <http://www.ferras.at>

Soubor:Flag of the Czech Republic.svg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Flag_of_the_Czech_Republic.svg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* special commission (of code): SVG version by cs:-xfi-. Colors according to Appendix No. 3 of czech legal Act 3/1993. cs:Zirland.

Soubor:Hrad aéríenne.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Hrad_aéríenne.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 *Přispěvatel:* anonymous, no author given on the site

Soubor:Prazsky hrad karluv most panorama.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prazsky_hrad_karluv_most_panorama.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Ludek

Soubor:PragueCastleNight.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:PragueCastleNight.jpg> *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0,2.5,2.0,1.0 *Přispěvatel:* Adam Zivner

Soubor:Prague_Castle_By_Night.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Castle_By_Night.jpg *License:* GNU Free Documentation License *Přispěvatel:* Aforaseem

Soubor:Ruins of the Church of the Virgin Mary in the Prague Castle.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Ruins_of_the_Church_of_the_Virgin_Mary_in_the_Prague_Castle.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Erudy

Soubor:Maqueta del castell de praga.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Maqueta_del_castell_de_praga.JPG *License:* Creative Commons Attribution-Share Alike *Přispěvatel:* Aribau

Soubor:Praha_1493.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_1493.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Schedel

Soubor:Zpívající fontána.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Zpívající_fontána.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Prazak

Soubor:Praha Hrad 1607.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Hrad_1607.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Dr.J. Kosina; Jiljí Sadeler (1607)

Soubor:Spranger, Bartholomäus - Hermes and Athena - c. 1585.png *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Spranger,_Bartholomäus_-_Hermes_and_Athena_-_c._1585.png *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Beao, Vincent Steenberg

Soubor:Prague Castle Mathias Gate.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Castle_Mathias_Gate.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Diligent

Soubor:Prague Castle map 1791 closer.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Castle_map_1791_closer.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Frantisek (Franz) Hegert

Soubor:Prague Castle Plecnik Peristyle.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Castle_Plecnik_Peristyle.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* user:Diligent

Soubor:Royal balcony, Prague castle.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Royal_balcony_Prague_castle.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Tadeáš.Dohňanský

Soubor:SaintVitusCathedralPrague.jpg *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:SaintVitusCathedralPrague.jpg> *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 *Přispěvatel:* Massimo Catarinella

Soubor:Praha, Pražský hrad, Rožmberský palác, freska 01.jpg *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha_Pražský_hrad_Rožmberský_palác_freska_01.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 *Přispěvatel:* Nisha D

Soubor:New Royal Palace - Prague.JPG *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:New_Royal_Palace_-_Prague.JPG *License:* Creative Commons Attribution-Share Alike *Přispěvatel:* Pudelek (Marcin Szala)

- Soubor:Prague - Zlata ulicka.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_-_Zlata_ulicka.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Maros M r a z (Maros)
- Soubor:Prague Castle, March 2009, Panorama.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Prague_Castle,_March_2009,_Panorama.jpg *License:* Attribution *Přispěvatel:* Martin Kozák
- Soubor:Vltava in Prague.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Vltava_in_Prague.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.5 *Přispěvatel:* che
- Soubor:Vltava River (CZE) - location and watershed.svg** *Zdroj:* [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Vltava_River_\(CZE\)_-_location_and_watershed.svg](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Vltava_River_(CZE)_-_location_and_watershed.svg) *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.5 *Přispěvatel:* David Paloch (Caroig)
- Soubor:Meanders of Tepla Vltava.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Meanders_of_Tepla_Vltava.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.5 *Přispěvatel:* Original uploader was Adam Hauner at cs.wikipedia
- Soubor:Pramen Vltavy3.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Pramen_Vltavy3.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0,2.5,2.0,1.0 *Přispěvatel:* Jirka Dl
- Soubor:Moldau.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Moldau.jpg> *License:* GNU Free Documentation License *Přispěvatel:* Che, Überraschungsbilder, ŠJů
- Soubor:Moldau-Vltava.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Moldau-Vltava.jpg> *License:* Creative Commons Attribution 2.0 *Přispěvatel:* FlickrLickr, FlickreviewR, Kjetil r, ŠJů
- Soubor:Slapy prehrada 7179.JPG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Slapy_prehrada_7179.JPG *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Hynek Moravec
- Soubor:Stechovice reservoir Vltava 7328.JPG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Stechovice_reservoir_Vltava_7328.JPG *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* Hynek Moravec
- Soubor:Pohled z Bránického mostu podle Vltavy.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Pohled_z_Bránického_mostu_podle_Vltavy.jpg *License:* Public Domain *Přispěvatel:* cs:User:Ladarozan
- Soubor:Vltava River from Levy Hradec CZ.JPG** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Vltava_River_from_Levy_Hradec_CZ.JPG *License:* Public Domain *Přispěvatel:* User:Miaow Miaow
- Soubor:MOLDAU3.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:MOLDAU3.jpg> *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 *Přispěvatel:* Hans Weingartz=Leonce49 Original uploader was Leonce49 at de.wikipedia
- Soubor:Vltavská vodní cesta.jpg** *Zdroj:* http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Vltavská_vodní_cesta.jpg *License:* Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported *Přispěvatel:* cs:User:ŠJů
- Soubor:Praha-Vltava.jpg** *Zdroj:* <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Praha-Vltava.jpg> *License:* Public Domain *Přispěvatel:* Havel1997

Licence

Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported
[//creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)
